

Teodores Minstubaš
7243 So. Albany Ave.,
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTeka

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LXII

Birželis - June 30, 1977

Nr. 26

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ŠIANDIEN IR RYTOJ

DETENTĖS ILIUZIJA

I garsųjį Helsinkio susitarimų "tretįjį krepšį", kuris aptaria žmonių ir idėjų laisvą cirkuliavimą, vakarų Europos atstovai padėjo granatą: žmogaus teisės.

Anuo metu mažai kas įvertino šį gestą, nes tuo laiku nei vakariečiai, nei sovietai negalvojo, kad Sacharovas pakels šį ginklą prieš sovietinio totalitarizmo tvirtovę. Niekas tada nepagalvojo, kad nuo Kaukazo iki Baltijos tūkstančiai anoniminių herojų pasėks jo pavyzdžiu ir įsikals sau galvon kiekvieną žodį Helsinkio susitarimų, kad galėtų cituoti sovietų policijai, prokurorams, teisėjams...

Ir tie anoniminiai disidentai išgelbėjo vakariečių garbę, nes jie patikėjo demokratijai. Dėka jų Helsinkio susitarimai netapo, kaip daugelis įrodinėjo, kelia klupčiavimu Maskvai.

Bet "krepšio" tolimesnė vertė priklauso dabar nuo Belgrado, kur susirinkę atstovai peržiūrinėja, ar Helsinkio susitarimai pilnumo vykdomi. Atrodo, prezidentas Carteris ir toliau pasiryžęs reikalauti, kad žmogaus teisės būtų visur apsaugotos. Bet kai kurios Europos vyriausybės nori apeiti šį spygliuotą klausimą, arba bent įvynioti į vatą, kad sovietų atstovai nesusižeistų rankų. Tų vyriausybių patarėjai nuolat kartoja, kad su sovietais reikia švelniai derėtis, reikia turėti kontrybės, stengtis, kad detente jokių būdu nebūtų nutraukta, o priešingai, teikiant sovietams ekonominę pagalbą galima bus "sužmoginti" komunistinį režimą.

Tačiau jie smarkiai klysta, kaip klido ir kiti. Ameriką pirmajam Sovietų penkmečio planui davė milžinišką paramą, bet tas nesukliudė garsiųjų 1930 metais "valymų", per kuriuos žuvo milijonai žmonių.

Solženicynas yra teisus sakydamas, kad bolševikų revoliucija nužudė 66 milijonus žmonių ir kad tos žudynės, gal kiek rafinuočiau, vykdomos ir šiandien.

Po II Pas. karo sovietams suteikta techninė ir finansinė parama irgi nesukliudė deportacijų į Sibirą. Arba, kai 1959 m. Chruščiovas vizitavo Eisenhowerį, buvo tvirtinama, jog nauja tai-

Inž. R. Kudukis ir Algirdas Brazinskas apsilankę Dirvos redakcijoje.

'Geriau mirti, negu būti deportuotiems'

Praeitą savaitę ketvirtą dieną rytą Clevelando lietuviai buvo nustebinti vietinio dienraščio The Plain Dealer pirmame puslapy viršų per visas šešias skiltes atspausdinta žinia "IT'S A QUESTION OF LIFE OR DEATH" — Lithuanian hijacker brings plea for asylum to Carter.

Apie Prano ir Algirdo Brazinskių pabėgimą iš Sovietijos lėktuvu ir jų tolimesnę odisėją buvo plačiai rašyta laisvoje lietuvių spaudoje. Visi žinojo apie sunkumus, kuriuos jie patyrė JAV imigracijos įstai-gose ir kad jiems gresia ištrėmimas į okupuotą Lietuvą, atseit, atidavimas į sovietų rankas, kur jų laukia mirtis.

kos era pasauly išviešpata-vo. Tačiau nepraėjus nei dviems metams, Berlyne buvo išmūrytas mirties mūras...

Aiškiai matome, kad detentė yra tik iliuzija. Ji yra vienos krypties ir naudą iš jos gauna tik Maskva.

PRAGOJE ketvirtą valandą ryto apartamentinio namo sargas beldžiasi į apartamentų duris, šaukdamas:

— Tai ne tai ko jūs bijote, o tik namas dega!

Algirdui Brazinskiui atvykus į Clevelandą, jo reikalus tvarkyti pasiėmė Lietuvių visuomeninis klubas, kurio pirmininku yra inž. Raimundas Kudukis.

Dėka inž. Raimundo Kudukio ir Algio Rukšėno pastangų Plain Dealer dienraštyje pasirodė minimas Joseph L. Wagnerio pasikalbėjimas su Algirdu Brazinskiu, o kai jis buvo atspausdintas pirmame puslapy, tuoj "susidomėjo" ir NBC televizijos stotis, kuri vakare ir kitos dienos rytą per visą Ameriką perdavė pasikalbėjimą su Algirdu Brazinskiu, teigiamai jį pristatydamas.

Pasikalbėjime Algirdas

Eurokomunizmas ar...?

Susirūpinimas juo - nuo Kissingerio iki Metmenų

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Sekančių metų kovo mėn. Prancūzijoje įvyks parlamento rinkimai, kuriuos, dabar atrodo, turėtų laimėti socialistų-komunistų koalicija. Nors iki to dar beveik 10 mėnesių ir dabartinio prezidento kadencija dar tęsiasi iki 1981 metų. Pran-

Brazinskas atidengė iki šiam laikui mažai kam žinomą faktą, kad sovietų lėktuvo palydovė laike susišaudymo mirtinai buvo sužeista ne Brazinskių trumpo medžioklinio šautuvo šra-tais, bet sovietų saugumiečių revolverio kulka, ką nustatė turkų teismo ekspertizė.

Lietuvių visuomeninio klubo rūpesčiu sekmadienį, birželio 26 d., DMNP parapijos salėje buvo suruoštas viešas susirinkimas, į kurį atsilankė apie 700 clevelandiečių lietuvių, amerikiečių spaudos, radijo ir televizijos atstovai. Žmonės pasirašinėjo prezidentui Carteriui paruoštą peticiją, kad Brazinskiškai nebūtų iš Amerikos deportuojami ir suaukojo apie 2000 dol.

Inž. Raimundas Kudukis, Clevelando miesto viešųjų įmonių direktorius ir lietuvių visuomeninio klubo pirmininkas, atidarydamas susirinkimą pastebėjo, kad jis kreipėsi į Clevelandą atstovaujančius kongresmanus Mary Rose Oskar, Ronald M. Mottl, Charles A. Vanik, Louis Stokes, kad jie parremtų Brazinskių prašymą suteikti jiems politinį prieglobstį, bet kongresmanai atsisakė tai padaryti. Jis (Nukelta į 3 psl.)

cūzijoje jau prasidėjusi priešrinkiminė karštligė.

Kairiųjų laimėjimo laukiama dėl jų gero pasirodymo savivaldybių rinkimuose, kur jie surinko 53 ar 54% visų balsų, ir dėl krašto blogos ūkinės būklės. Šiuo metu ten esama per milijoną bedarbių — daugiau negu kada nors po II pasaulinio karo. Sulėtėjusį ūkinį gyvenimą vis atkakliai lydi infliacija, su kuria kovodama vyriausybė stengiasi apriboti valstybės išlaidas. Būklė Europos ateitimi dar padidina kaimyninės Italijos komunistų prie valdžios slenkščio stovėjimas. Ką tik pasibaigęs Brežnevo vizitas Prancūzijoje ir daugumos karių ekspertų įsitikinimas, kad jei sovietai pasijudintų į priekį, niekas jų nesulaukytų iki Atlanto... Savaimė aišku, kad tokia situacija sukėlė ginčų Amerikoje. Ką ir kaip daryti, kad komunistų neprileisti prie valdžios? O gal nieko nedaryti, nes komunizmas jau nebe vieningas, bet vis daugiau skyla? Paskutinė pažiūra buvo priskiriama naujai administracijai.

Neseniai į tas diskusijas įsikišo Kissingeris. Jis gynė savo seniau žinomą nusistatymą, kad komunistai amerikiečiams yra 'nepriimtini' Nato kraštų vyriausybėse ir reikalavo, kad JAV tai aiškiai pasakytų, nes komunistų laimėjimas Europoje "pakeistų visų laisvų tautų saugumo ir pažangos perspektyvas."

Dabartinis Valstybės Sekretorius Cyrus Vance pasi- (Nukelta į 2 psl.)

THE PLAIN DEALER

OHIO'S LARGEST NEWSPAPER

CLEVELAND, THURSDAY, JUNE 23, 1977

'It's a question of life or death'

Lithuanian hijacker brings plea for asylum to Carter

By Joseph L. Wagner

Algirdas Brazinskas, a Lithuanian dissident who, with his father, Pranas, braved a Soviet prison in 1979 in a fight to freedom, believes that only President Jimmy Carter can save them from a Soviet firing squad.

Carter is reviewing an appeal of a deportation order issued in April that would send Algirdas back to Lithuania and to what he feels would be certain death. His father's case will be heard June 29 before an immigration board in Los Angeles.

The hijackers are wanted for murder in the Soviet Union. During the flight, a stewardess was killed and a navigator was wounded as the Lithuanians half a gun battle with a pilot and two KGB (Soviet secret police) agents.

The Soviets accused the Lithuanians of shooting the crew members.

During a visit here, Algirdas for the first time gave an in-depth account of his version of the incident. He denies that they shot the 21-year-old stewardess and blamed it on the KGB agents.

Previous accounts have been released by Turkish and Soviet news agencies. After the incident, American newsmen were allowed to interview surviving crew members, and passengers in Moscow who said the hijackers killed the stewardess and wounded the pilot.

Algirdas, 21, is staying at an undisclosed location in Cleveland under security. He is in town for several days to get public support for his appeal to Carter.

The interview was arranged by Cleveland Union Director Raymond Kudukas and his assistant, Algis Haskins, who are both members of the Cleveland Lithuanian community.

Algirdas vowed he will not return to Lithuania.

If President Carter will make a humane decision and let us stay here, we must care about the human rights of end-of-the-world people. "It doesn't matter to me if I will burn ourselves publicly."

As far as Algirdas is concerned, it all started in 1949 when the Red Army occupied Lithuania.

His grandfather and father were guerrillas in the Lithuanian underground. Pranas was captured by Russian troops in 1947, was tortured and sent to Siberia for 15 years. Algirdas' grandfather was killed during a 1949 gun battle between the Red Army and Lithuanian partisans.

Pranas escaped in 1954 to Latvia where he helped organize a dissident group.

Continued on Page 28-A

Algirdas Brazinskas

Tur būt pirmą kartą istorijoje Clevelando lietuviai matė The Plain Dealer pirmame puslapy (birželio 23 d. laidoje) per 6 skiltes, Joseph L. Wagnerio straipsnį, kuriame palankiai buvo skaitytojams pristatyta Brazinskių odisėja.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Eurokomunizmas...

(Atkelta iš 1 psl.)

Pirmomis dienomis sklandžiai ėję pasitarimai dėl BELGRADO konferencijos dienotvarkės pereitos savaitės pradžioje įstrigo. Vakarai norėtų, kad Helsinkio Akto trečios dalies (apie žmonių teises) vykdymui ar tiksliau — nevykdymui būtų kreipiama daugiausia dėmesio, sovietai apie tai norėtų kalbėti tik "tarp kitko".

Nenuolaidžią sovietų laikyseną pademonstravo ir pats Brežnevas savo pokalbiuose su Prancūzijos prezidentu Giscard d'Estaing Paryžiuje. Jis aiškiai davė suprasti, kad Carterio pradetas, ideologinis karas vedas prie šaltojo karo atnaujinimo. Giscardas atkirto, kad nuoširdi 'detente' reikalaujanti abipusės pagarbos žmonių teisėms.

★

Londoniškis THE ECONOMIST birželio 18 d. laidos vedamajame teigia, kad kampanija už žmonių teises gali svyruoti tarp "outspoken to soot voice", bet laikas tylai jau yra praėjęs.

Ar kalbos už žmonių teises ką nors padėjusios Sovietijos žmonėms? Ieškodamas į tai atsakymo, laikraštis pastebi, kad nuomonės dėl to skiriasi. Taip, pavyzdžiui, disidentas Roy Medvedev, gyvenęs Maskvoje, teigia, kad Kissingerio 'tylios' diplomatijos dėka buvo leista daugiau žmonių išemigruoti ir nebuvo taip smarkiai kliudoma klausyti užsienio radijo stočių kaip anksčiau. Tuo tarpu niekas "negalys paneigti, kad pirmosios Carterio prezidentavimo šimtas dienų privedė prie Sovietų-JAV santykių pablogėjimo. Kissingerio politikos pasisėkimo priežastis slypėjo iš dalies tame, kad jis nebandė viešai pažeisti sovietų prestižo." (Plačiau Medvedevo pažiūras atpasakojo NEWSWEEK birželio 20 d. laidoje).

Kiti disidentai, ypač išvykę iš SSSR, kaip pvz. Andrei Amalrik, reikalauja 'kantraus tęstinumo' kampanijoje už žmonių teises. ECONOMIST aiškina, kad smarkesnė sovietų reakcija į disidentinį sąjūdį prasidėjusi jau pereitais metais. Varšuvos pakto viršūnių mitinge Bukareste lapkričio mėn., o sekantį mėnesį 'ideologų' konferencijoj Sofijoje, Kremlius skatino savo sąjungininkus griežčiau elgtis su vidaus kritikais. Kremlius taip pat nutaręs griebtis akcijos prieš Vakarų Europos komunistų partijas, kurios viešai kritikavo sovietus ir į kurias užtarimo prašydami kreipėsi ir Čekoslovakijos disidentai. Sovietai grąšinę įsteigti maskvines kompartijas jų kraštuose.

Ta taktika iš dalies padėjusi: daugelis disidentų nutilo. Tačiau problema nepranyko. Lenkijos vyriausybė, kadaise buvusi pati liberaliausia Rytų Europoje rado reikalo, sugriežtėti; Chartos 77 autoriai Čekoslovakijoje paskelbė naujus dokumentus; pačioje Rusijoje Orlovo grupė vis dar veikia, kaip Feniksas prisikeldamas iš pelenų. Birželio 1 d. ji paskelbė naujus sovietų represijų kaltinimus.

Atrodo, kad prezidento Carterio politika — aiškina britų laikraštis — nors ir nebuvo priežastimi represijų, tačiau jas pasmarkino. Taip pat atrodo, kad Carteris dabar apsisprendęs, jog tyli diplomatija yra naudinga negu vieša kritika. Bet jis taip pat pasakęs, kad neatsisakysias žmonių teisių principo, o jei sovietų valdžiai tai nepatinka, tai "so be it" (tegul taip būna).

"Lygiai taip pat, kaip nebūtų produktinga smerkti kiekvieną KGB veiksmą, lygiai taip pat būtų pavojinga leisti manyti apsuptiems disidentams, kad Carteris pakeitė savo nuomonę apie žmonių teisių svarbumą. Ilganiui Rusijos liberalizacija — kaip Medvedevas sako — priklausys nuo vidaus situacijos vystymosi sovietų pasaulyje, o ne nuo Vakarų vyriausybių. Tačiau disidentinio judėjimo istorija moko, — baigia Economist, — kad sovietų politikos nustatytajai skaitosi ir su Vakarų reakcija."

★

Aukščiau minėtas Orlov yra Juri Orlov, sovietų fizikas, komiteto Helsinkio Akto nuostatų vykdymo sekti vadovas. Tas komitetas tapo lyg centras visų nepatenkintųjų sąjūdžių. Vasario 10 d. jis buvo suimtas ir nuo to laiko jo likimas yra nežinomas. Pagal sovietinę teisę, areštuotas gali būti laikomas 9 mėnesius, nepatiekus jam jokio kaltinimo (D. Britanijoje tik 48 val.). Orloviene prašė jam padėti Londono advokato John Macdonald, bet tam vizos sovietai nedavė. Orlovo draugai dabar nori Londone suruošti savo viešą teismą, kuriame galima būtų įrodyti, kad Orlovo komitetas neprieštarauja sovietinės teisės nuostatomis ir tie 19 raportų, kuriuos tas komitetas paskelbė apie žmonių teisių nepaisymą Sovietijoje, iš tikro yra teisingi.

★

Dar grįžtant EUROKOMUNIZMO AR... 'Lietuviškai' žiūrint, Ispanijos dabartinę padėtį galima būtų palyginti su Lietuvos, jei čia kraštą demokratijai būtų gražinęs koks jaunesnis tautininkų veikėjas. Faktinai Adolfo Suarez buvo

kalbėjime su italų laikraščiu Il Tempo teigė, kad valdžios pasirinkimas yra europiečių "atsakomybė ir teisė", bet Washingtonui aiškiai daugiau patinka tie, kurie turi demokratinį pagrindą. Pagaliau viskas priklausys ir nuo to, kaip toliau vystysis "Eurokomunizmas"...

Tokį klausimą daug anksčiau iškėlė ir METMENYS. Savo 33 nr. jie spausdina keletą atsakymų į tokią komplikuotai skambančią anketą:

1. Kaip, žiūrėdami į Italijos, Prancūzijos ir Ispanijos komunistų partijose

aukštas Franco Tautinio Sąjūdžio pareigūnas. Jo įsteigta Centro Demokratinė Unija iš tiesų yra įvairių pakraipų grupių sambūris, laimėjęs 170 vietų 350 atstovų steigiamajame seime, kuris turės surašyti naują konstituciją. Antra savo didumu partija yra socialistų — darbininkų partija su 115 atstovų. Toji partija laikoma kairesne už Vakarų Europos socialdemokratų, tačiau bent kol kas kratosi komunistų, kurie turės mažiau kaip 20 atstovų. Steigiamasis seimas konstitucijai parašyti ir kartu valdyti kraštą turi 4 metų terminą. Tiek laiko turi ir Suarez sustiprinti savo partiją.

Jo pasisėkimas priklausys nuo sugebėjimo išspręsti dvi svarbias Ispanijos problemas: ūkinę ir tautinės seperacijos. Beveik visos partijos pasisakė už autonomiją Katalonijai ir bas-kams.

Katalonijos autonomijos partija sugebėjo sutraukti daugiausia žmonių į savo mitingą Barcelonoje — 400.000. Tą rekordą norėjo sumušti komunistai. Į savo mitingą birželio 12 d. jie priprašė ir pasamdė 30 populiariausių muzikos ir kitokio žanro žvaigždžių iš pačios Ispanijos, Prancūzijos ir Italijos. Dievas tačiau, kaip rašo anglų laikraščiai, dar nepasitiki Eurokomunizmu. Tą dieną pradėjo taip smarkiai lyti, kad nesusirinko nė 200.000 entuziastų. Kompartija prarado virš pusės milijonų dolerių už neparduotas dešreles, keptas sardines, alų ir t.t.

★

Pradėjus linksmiau kalbėti... Propagandoje prieš sovietus kiniečių komunistai pradėjo griebtis ir humoro. Pekino Liaudies Laikraštis įsivėdė juokų skiltelę, kurios pirma žinia skelbė, kad sovietai... sukerę žirafą su karve. Kam? Ogi tam, kad naujas sutvėrimas galėtų būti per sieną Lenkijoje, o pieną duotų Sovietijoje!

šiuo metu vykstančią idėinę fermentaciją ("eurokomunizmą") galvojate apie organizuoto komunizmo sudemokratėjimo (arba komunistinės "bažnyčios" su protestantėjimo) galimybę. Jeigu toji galimybė iš viso egzistuoja, tai ar ji egzistuoja ir Sovietų Sąjungoje bei kituose Rytų Europos kraštuose?

2. Kaip, prisimindami demokratinio Allendes eksperimento Čilėje prievartinį represavimą (gal analogišką Dubčekų demokratizacijos sąjūdžio represavimui Čekoslovakijoje), galvojate apie galimybę, kad Vakarai taikingai priimtų demokratinę komunistinę valdžią vadinamojoje jų, Vakarų, įtakos sferoje (jeigu tokia egzistuoja)?

Atsakydamas į tą anketą, Vincas Trumpa garbingai prisipažino: "Nesu pakankamai susipažinęs su Italijos ar Ispanijos komunistinėmis partijomis, kad galėčiau spresti kokia ten vyksta idėinė fermentacija ar sudemokratėjimas". (Po to jis parašė keturis puslapius apie valdžią ir laisvę apskritai). Vincą Rastenį "Pietvakarių Europos komunistų vadų prodemokratiškos deklaracijos patraukliai domina, bet tuo tarpu dar nepakankamai įtikina... Jau akivaizdu, kad rusiškas komunizmo modelis vakariečių visuomenės geruju įpiršti nepasisėkė ir nebepasisėks". Tik Z. V. Rekašiui "abejoti netenka... kad Italijos, Prancūzijos ir Ispanijos kompartijose šiuo metu vyksta reikšminga ideologinė fermentacija".

Atrodo, kad Kissingeris galvoja taip sakant 'lietuvišiau' t. y. išieviams artimiau, negu tie mūsų žinomi tautiečiai. Jam nėra jokios abejonės, kad kompartijų sudemokratėjimas tėra tik taktikos klausimas. Kalbėdamas Woodrow Wilson International name Centre jis priminė, kad jau 1945 m. Rytų Vokietijos kompartija pažadėjo visas demokratines teises ir laisves, lygiai kaip ir kitos kompartijos Rytų Europoje sovietam atėjus. Kur tos teisės dabar?

Prie to norėčiau pridėti, jog būtų natūralu, kad sudemokratėje komunistai keistis pradėtų visų pirma nuo vardo. Žinia, to reikalauoti negalima iš Rytų Eu-

Prancūzų kairiojo sparno vadai: komunistas G. Marchais ir socialistas F. Mitterand.

ropos, ten galima kol kas kaip Dubčekas darė svajoti apie "žmoniškesnį veidą" senam komunizmui. Laisvuose kraštuose sudemokratėje komunistai galėtų stoti į socialistų partiją, kaip Vakarų Vokietijoje daugelis jų ir padarė.

Būdinga, kad toje pačioje Prancūzijoje kairiųjų koalicijoje socialistai yra vyresnis partneris, surinkęs 30% visų balsų, o komunistai tik 24%. Jų ideologinis ir praktiškas idealas yra Švedijos socialdemokratų, kurie savo kraštą valdė 44 metus ir dabar, nors paskutinius rinkimus ir pralaimėjo, atgauna savo populiarumą. Prancūzų socialistams taip pat turėtų padėti 'dviejų eilių' rinkiminė sistema (le scrutin majoritaire), kuri leidžia koalicijos partneriams išstatyti atskirus kandidatus. Laimėjęs daugiausiai balsų pasidaro bendru kandidatu per antrą balsavimą. Ideologiniai žiūrint, laimėję socialistai galėtų sudaryti koaliciją net ir su gaulistais, kurie šiuo metu yra nepatenkinti prezidento Giscard d'Estaing 'neveiklumu' kovoje su ūkinėmis negerovėmis. Ūkiniam atkūtimui, gaulistai kaip ir socialistai, reikalauja užmiršti kovą su infliacija...

Reikia taip pat atsiminti, kad komunistai visai nedaug balsų gavo ir Ispanijoje bei Portugalijoje, kur socialistai dabar žymiai stipresni. Už tat gal ir teisingas Prancūzijos socialistų vadas Francois Mitterand, teigdamas, kad Europos ateities banga turi būti vadinama Eurosocijalizmu, o ne Eurokomunizmu. Išimti sudaro gal tik Italija, apie kurią jau tiek daug kalbėjome...

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN
BRIDGEPORT OPERATORS
and
ALL AROUND MACHINISTS
Must be able to set up work from
blue prints & close tolerance.
Retirees welcome.
Steady work. Union Scale, all fringe
benefits. Apply to:
WESTWOOD TOOL CO.
81235 Weaver, Detroit, Mich. 48228
(23-29)

MACHINISTS

Qualified journeyman with 6 to 8 years all-around experience. Tool room experience, read blue prints, and interpret specifications. Permanent position for high school graduate.

Call 314-381-1600, Ext. 271 for appointment.

COMBUSTION ENGINEERING

5319 Shreve Ave., St. Louis, Mo. 63115

An Equal Opportunity Employer M/F

(24-25)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

LIEPOS KETVIRTOJI

POVILAS P. DARGIS
SLA Prezidentas

Kiekvienam kraštui viena reikšmingiausių dienų yra jo Nepriklausomybės paskelbimo diena. Amerikai istorinė diena yra Liepos Ketvirtoji, nes tą dieną 1776 m. Kongresas Philadelphijoje priėmė deklaraciją, kuria Amerika buvo paskelbta savarankiška valstybe.

Tas 200 metų jaunos valstybės laikotarpis pasižymėjo dideliais šalies laimėjimais, o greta jų būta ir skaudžių pergyvenimų. Tačiau Amerika sugebėjo nugalėti visus sunkumus ir šiandien yra tapusi viena pasaulio galybių.

Prie Amerikos ir jos gerovės augimo yra prisidėjusi demokratinė šalies santvarka ir ta laisvė, kurią ir naudojami visi gyventojai. Demokratinė ir laisvė yra didieji Amerikos gyvenimo pagrindai. Jie palaiko valstybę ir sudaro jai palankiausias sąlygas duoti ir siekti gyventojams dar didesnės gerovės, kokios neturi nei viena kita šalis.

Pasikesinimų į Amerikos laisvę buvo ir yra nemaža... Buvo net mėginama sukiršinti vieną gyventojų dalį prieš kitą, kad valstybę susprogdinus iš vidaus. Priešų — pasaulinio komunizmo propaganda melagin-

gai rašė ir skelbė apie Amerikos gyventojų tariamą skurdą, vargą ir nepasitenkinimą, siekdama pakenkti Amerikai ir primesti jai totalinį režimą, palaidojant demokratiją ir laisvę.

Tačiau Amerikos gyventojai brangina savo laisvę ir jų patriotizmas yra sąmoningas ir gilus. Ir sunkiuose metuose amerikiečiai sugeba išlaikyti lygsvarą, reikiamą pasitikėjimą savo šalies santvarka ir vyriausybe.

Ne tik amerikiečiai, bet ir kitų kontinentų demokratiniai kraštai pasitiki Amerikos pajėgumu atsispirti prieš komunizmo užmačias pavergti laisvąjį pasaulį.

Pavergti kraštai, jų tarpe ir mūsų senoji tėvynė Lietuva, taip pat deda viltis į Ameriką ir ieško jos pagalbos. Todėl Liepos Ketvirtoji, Amerikos tautinė šventė, šiandien yra šventė visų tautų, kurios kovoja už savo laisvę ir laukia Amerikos pagalbos.

Minint Nepriklausomybės mums tenka ne tik reikšti pagarbą Amerikos kovotojams, jos valstybės vadovams ir didiesiems patriotams, bet kartu turime ryžtis daugiau paremti jų kilnius siekimus išsaugoti Amerikos ir kitų kraštų laisvę.

Amerika lietuvių antroji tėvynė

JONAS MIŠKINIS

Jokios valstybės vardas nebuvo taip malonus ir gerai žinomas Lietuvos nepriklausomybės metais, kaip Jungtinės Amerikos Valstybės. Tai pateisina tie gražūs ir nuoširdūs saitai, kurie jau nuo senai su šia valtybe siejo mūsų kraštą, net lietuvių tautos likimą. Šis kraštas daug prisidėjo prie Lietuvos nepriklausomybės kūrimo, šio krašto žemė priglaudė dėl įvairių priežasčių emigravusius mūsų tautos vaikų, ir, be to, virš 25 tūkstančius benamių tremtinių, suteikdama visiems jiems antrosios tėvynės šilumą ir motinišką prieglobstį.

Kiekvienais metais liepos mėn. 4 d. JAV švenčia savo Nepriklausomybės dieną, amerikiečių vadinama Independence Day. Tai 1776 m. liepos 4 d. prisiminimas kada amerikiečių kongresas paskelbė Philadelphijos mieste Amerikos nepriklausomybės deklaraciją, tuo nutraukdamas su Anglija visus priklausomybės ryšius.

Paprasto paskelbimo nepakako — laisvės dokumentą amerikiečiai, kaip ir lietuviai, 1918 metais, turėjo aplaistyti krauju. Amerikiečių kovos už savo laisvę yra kupinos gražiausių jausmų, tauraus pasišventimo

Demonstrantai iš Waterburio, Conn., su antisovietiniais plakatais birželio 14 d. demonstravę New Yorke prie Metropolitan muziejaus, kur tuo metu vyko sovietų meno paroda. Su jaunaisiais dalyvavo ir dr. P. Vileišis, daug prisidėjęs prie to žygio.

apvainikuotos. Jų kilnumas patraukė ir ne vieną Europos didžiūną stoti į amerikiečių kovotojų eiles.

Nūdien JAV žavi visą pasaulį savo žemės didingumu, didžiųjų idėjų gausumu ir tikrosios laisvės supratimu. Iš to mes lietuviai turim daug pasimokyti, ypač demokratinės santvarkos. Laisvės ir taikos palaima leidžia šios valstybės piliečiams dirbti didelį kūrybinį darbą, kurio šviesos pasiekia tolimiausius pasaulio kraštus. Senai nusikračiusi didžiosios žmonijos nelaimės dėl laisvės karo šešėlių, JAV parodo pasauliui tikrąjį sugyvenimo ir vieningumo grožį.

JAV gyvena tikrą nepriklausomą gyvenimą. Turi didžiausius ekonominius išteklius, gali gyventi visiškai nepriklausomai nuo kitų valstybių. JAV be mažiausios savo kraštui skriaudos galėtų visiškai izoliuotis nuo kitų valstybių ir gyventi vien savo gyvenimą. Tačiau ši tauri valstybė nėra savanaudė ir jai visada rūpi ir kitų kraštų gerovė. JAV daugeliui kraštų leido pasinaudoti savo žemės gėrybėmis, galingu ekonominiu ir politiniu svoriu daug kam padėjo ir dabar padeda. Daug pasitarimo tėviška savo globa mažosioms valstybėms ir nukriaustoms tautoms.

Taigi JAV bene vienintelė didžioji pasaulio valstybė, kuri nepaisydama įvairiausių politinių sumetimų, visada stovėjo ir tebestovi teisės, teisybės ir taikos pusėje.

Lietuva nepriklausomybės laikotarpyje su JAV turėjo daug bendro. Čia gyvena beveik trečdalis mūsų tautos, kuriems, kaip tikriesiems vaikams, leista šioje didelėje valstybėje naudotis visomis gėrybėmis ir teisėmis. Daug Lietuvos žemės sūnų ir dukrų išėjo čia

'Geriau mirti, negu...'

(Atkelta iš 1 psl.)

kritikavo tokį elgesį kongresmanų, kurie įvairiomis progomis lietuvių susirinkimuose yra gražiai kalbėję apie pavergtų tautų laisvę ir žmogaus teises, bet dabar iškilus konkrečiam reikalui, nedrįsta tarti savo užtariamo žodį. Clevelando lietuviai dėl to per ateinančius

puikią gyvenimo mokyklą, pasiekdami didelių mokslų ir gausių turtų. To dar mažai. JAV išmokė lietuvių nepamiršti pirmosios savo tėvynės.

Kada buvome išbadėję, kūrėme nepriklausomą savo valstybės gyvenimą, čionykščiai Amerikos lietuviai gausiai rėmė mus morališkai ir turtiniais savo ištekliais. Ta parama JAV vyriausybės respektuojama, neabejotinai daug prisidėjo prie Lietuvos nepriklausomybės laimėjimo.

Pažymėtina, kad su JAV vardu glaudžiai siejasi ir didžiųjų mūsų tautos didvyrių — Dariaus ir Girėno žygis.

Džiugu konstatuoti, kad JAV vyriausybė ir didieji politikos vyrai ne tik užjaučia mus dėl didžiosios Lietuvos valstybės tragedijos — nepriklausomybės ir laisvės netekimo, bet ir dažnai patikina, kad lietuvių tauta atgaus savo laisvę ir nepriklausomybę. Taip pat JAV patys didieji laikraščiai kartas nuo karto iškelia mūsų tautos orumą, pasiaukojimą dėl laisvės atgavimo.

Todėl reiškiamo Jungtinės Amerikos Valstybės didelę pagarbą ir dėkingumą, kad tauri valstybė sudarė tinkamas sąlygas mums ir mūsų vaikams mylėti ir nepamiršti daug iškentėjusios ir dabar kenčiančios savo tėvų žemės...

rinkimus turės pasidaryti atitinkamas išvadas.

Šiems inž. R. Kudukio žodžiams susirinkimo dalyviai audringu plojimu pritarė.

Po to, J. Stempužis gražiai pristatė Algirdą Brazinską, 25 metų jaunuolį, kuris vienos valandos kalboje smulkmeniškai nupasakojo pasiruošimus pabėgimui, lėktuvo nukreipimą į Turkiją ir tolimesnius pergyvenimus, užbaigdamas, kad juodu su tėveliu yra pasiryžę, jei bus deportuojami į Sovietiją, geriau susideginti, negu kad būtų gyvi atiduoti į sovietinių budelių rankas.

Žinant jų ryžtingumą, tiems žodžiams galima pilnai patikėti.

Šio Algirdo pasakojimo, nors ir buvo ilgas, publika nebuvo išvarginta ir išklause su dėmesiu, o jam baigus sukėlė audringas ovacijas ir vėliau daug kas kartojo, kad mums lietuviams reikėtų pasiryžusių jaunuolių, kaip Algirdas Brazinskas.

Pirmadienį po pietų prie federalinių rūmų Clevelande buvo suruoštos demonstracijos, kad Brazinskams būtų suteikta politinis prieglobstis, nes lėktuvo pagrobimas buvo įvykdytas ne kriminaliniais sumetimais, bet tikslu pabėgti iš komunistinės vergijos, ieškant laisvės.

MACHINE
REPAIRMEN
MILLWRIGHTSMUST HAVE UAW JOURNEYMANS
CARD OR BE ABLE TO GET ONE.
\$7.48 PER HOUR. EXCELLENT
FRINGE BENEFITS. MAIL RESUME
TOJACKSON
CRANKSHAFT
COMPANY
2314 Tyson,

Jackson, Mich. 49203

An Equal Opportunity Employer
(25-28)

Diplomatijos paraštėje (14)

Vaclovas Sidzikauskas

Mobilizuojamas į Berlyną...

1922 m. balandžio 2 d. sugrįžęs iš Balkanų į Berną, radau užs. reik. ministerio prof. Vlado Jurgučio telegramą, kuria man siūlomas Lietuvos diplomatinio atstovo postas Berlyne. Šveicarijos sostinėje jau buvau bepradedas įleisti šaknis, ypač po to kai šveicarija pripažino Lietuvą de jure. Neseniai buvau perkėles pasiuntinybę į naujas patalpas, Sonnenberggasse 15, su gražiu reginiu į Berno Oberlando kalnus. Joje turėjau savo butą ir pasiuntinybės raštinę. Mezgėsi santykiai su diplomatinio korpusu, spauda ir visuomene. Tiesa, man buvo siūloma pasilaikyti ir atstovavimą šveicarijai, tačiau pastovioji mano būstinė turėjo būti Berlyne. Tokiam svarbiam ir atsakingam postui, kaip Berlynas, jaučiausi stokojas diplomatinio ir politinio patyrimo, esąs per jaunas, todėl savo atsakymo telegramoj Jurgučiu padėkojau už man parodytą pasitikėjimą, bet Berlyno postą atsisakiau priimti. Balandžio 10 d. Genova, Italijoje, prasidėjo politinė konferencija, anksčiau mano jau aprašyta. Dar prieš važiuojant į Balkanus buvau paskirtas nariu Lietuvos delegacijoje tai konferencijai, todėl pasiuntęs atsakymą Jurgučiu išskubėjau į Genovą. Čia būdamas gavau iš Jurgučio tokią telegramą: "Tamsta esi skiriamas į Berlyną mobilizacijos tvarka". Visi Lietuvos delegacijos nariai buvo tos nuomonės, kad paskyrimą į Berlyną aš turiu priimti. Visuomet originalus ir kiek pokštus mėgęs Petras Klimas gąsdino mane, sakydamas: "Neužmiršk, kad šiuo metu Lietuvoje veikia karo stovis ir kad už nepaklausymą mobilizacijos įsakymo gali būti patrauktas į karo lauko teismą". Pasiuntęs sutikimo telegramą į Kauną, sugrįžau į Berną ir birželio 10 d. išlipau Berlyne Anhalter stotyje, kur mane šiltai pasitiko Lietuvos pasiuntinybės personalas, lietuviškoji kolonija, daugumoje studentai ir Vokietijos Užsienio Reikalų Ministerijos protokolo atstovai.

Lietuvos pasiuntinybė Berlyne, tiksliau pasiuntinybės raštinę, radau įkurdintą kukliame 6 kambarių bute Kurfürstenstrasse 242, vėliau pavadintą Budapeststrasse. Apsigyvenau netoliese buvusiam Eden viešbutyje; vėliau persikėliau į privatų butą, Reichskanzlerplatz 10. Berlynas buvo, bene svarbiausias Lietuvos diplomatinis postas. Prašyte prašėsi pasiuntinybei turėti savo namą.

Užsienio Reikalų ministerija buvo už namo nusipirkimą. 1923 ir 1924 m. Galvanaskui pravažiuojant pro Berlyną su juo apžiūrėjome keletą namų. Nusistatėme nupirkti Vokietijos Užsienio Reikalų viceministerio Carl von Schuberto šeimai priklausiusią vilą, Kurfürstenstrasse 134. Tik vienas namas skyrė mus nuo Lenkijos pasiuntinybės. Tą vilą nusipirkus, patalpų požiriu Lietuvos pasiuntinybė Berlyne buvo viena gražiausių. Schubertams joje gyvenant salione virš židinio buvo įmūrytas Carl von Schuberto tėvo, general-adjutanto von Schuberto portretas, kurį šeima išsivežė. Dailininkas Dobužinskis nupiešė Vytauto Didžiojo portretą Vilniaus fone, kuris užėmė vietą virš židinio. Namas ir sklypas buvo aptverti aukšta geležine tvora.

Gaila, kad karo metu tas Lietuvos turtas žuvo. Bolševikams sutrypus Lietuvos nepriklausomybę, paskutinis Lietuvos ministeris Berlyne K. Škirpa buvo priverstas pasiuntinybės namus apleisti. Nenorėdamas pats jų atiduoti Sovietų ambasadai, mat tuomet galiojo Molotovo-Ribbentropo paktas, jis atidavė raktus Vokietijos Užsienio Reikalų ministerijai, kuri savo ruožtu tą namą perdavė Sovietų ambasadai. Kilus Vokietijos karui su Sovietų Sąjunga, vokiečiai pasiuntinybės K. Škirpai negrąžino, nors jis tebegyveno Berlyne, o joje įkurdino kokią tai Rosenbergo Rytų ministerijos įstaigą.

Kai po didžiausiojo naktinio Berlyno oro puolimo ryte vargais negalais dasimūšiau iki Kurfürstenstrasse 134, radau buvusią Lietuvos pasiuntinybę sudegusią. Ant jos, kaip ir ant gretimų namų buvo nukritusios padegamosios anglių bombos. Kadangi namas buvo neapgyvendintas, tai nebuvo kam jo gelbėti. Su didelia širdgėla žiūrėjau į kadaise išdidų pastatą, kuriame prieš pirmąjį pasaulinį karą puotavo kaizeris Vilhelmas II, o vėliau, jau mums jame įsikūrus, Weimarinės Vokietijos Reichskanzleriai, ministrai, generolai, aukštieji užs. reikalų ir kitų ministerijų pareigūnai bei svetimų valstybių diplomatai su popiežiaus Nuncijum Eugenio Pijum XII, priešakyje. Pasiuntinybės namas buvo į Europos nepriklausomų valstybių šeimą sugrįžusios Lietuvos valstybės dalis Vokietijos sostinėje.

Pirmieji mano bendradarbiai buvo iš dr. J. Pu-

rickio ir V. Gailiaus paveldėtieji pirmasis pasiuntinybės sekretorius Stasys Girdvainis, antrasis sekretorius Grižas, klaipėdietis, prekybos attachė Vladas Masiulis, raštinės vedėja Marija Mašiotaitė, vėliau Urbšienė, klaipėdietė Elzė Lapėnaitė, spaudos attachė Hilarijus Flašenbergas, žydų tautybės, kilęs iš Lenkijos, draude su dr. J. Šauliu studijavęs Berne ir jo pasikvietas į pasiuntinybę. 1922 m. antruoju pasiuntinybės sekretorium buvau pasikvietęs kpt. Juozą Urbšį, su kuriuo, iki jo pašaukimo į Rusijos kariuomenę pirmojo pasaulinio karo metu, drauge dirbome Lietuvių Nukentėjusiems nuo Karo Šelpiti Komitete ir kuris buvo Maskvos priemiesčio Selo Bogorodskoje rajono, kuriame gyveno 3000 pabėgėlių lietuvių, skyriaus vedėju. 1923 m. Tadaui Petkevičiui karštai rekomenduojant ir Užsienio reikalų ministerijai sutikus atsikviesti į Berlyną Ministerių Kabineto reikalų vedėją Stasį Lozoraitį, kuris pas mane išbuvo antrojo ir pirmojo sekretoriaus bei pasiuntinybės patarėjo pareigose iki 1929 m. gruodžio mėn., t. y. iki jo paskyrimo patarėju Lietuvos pasiuntinybės prie Vatikano. Berlyne jį pakeitė kpt. Leopoldas Dymša. 1927 m. Juozas Urbšys buvo perkeltas pasiuntinybės sekretoriaus pareigoms į Paryžių pas P. Klimą. Urbšį Berlyne pakeitė plk. K. Škirpa, vėliau, 1929 m. paskirtas pasiuntinybės Karo attachė. Konsulinio skyriaus vedėjas pareigose jį pakeitė Juozas Sruoga, vėliau Lietuvos konsulas Tilžėje. Konsulinio skyriaus sekretorium ilgesnį laiką buvo Martynas Anyšas, vėliau Lietuvos konsulas Hamburge. Visus gabius ir uolius bendradarbius ir šiandien šiltai ir su dėkingumu miniu.

Pasiuntinybė turėjo prižiūrėti Vokietijoje veikusių lietuvių konsulatus. Turėjome karjeros konsulą, vėliau generalinį konsulą Karaliaučiuje, garbės generalinį konsulą Berlyne, iš Kelmės kilusį ir karo metu Danijoje ir Vokietijoje labai praturtėjusį Benno Gir-

DĖL "JAUNOS STUDENČIUKĖS" NUSISKUNDIMO

(VIEŠAS ŽODIS PONIAI MARIJAI GIMBUTIENEI)

Paskutiniame "Metmenų" žurnalo 33 nr-y turėjome diskusijas lietuvių mitologijos klausimais. Aišku, kiekvienas turime savo nuomonę tam tikrais klausimais ir kam bus įdomu, galės pasiskaityti ir įvertinti mūsų nuomones.

Tačiau vienas dalykas reikia atitaisyti. M. Gimbutienė rašo:

"Baigsiu prisiminimais, grįšiu į Vilnių. 1942 metais rašiau darbą (būsima disertacija) apie priešistorinės Lietuvos laidojimo papročius ir tikėjimus. Būtina buvo išstudijuoti Tautosakos Archyve esančią folkloristinę medžiagą. Sužinojusi, kad ji yra privačiame dr. Balio bute, nužingsniauau į namus ir nedrąsiai skambtelėjau skambutį. Dr. Balys pravėrė duris, į vidų neįsileido, tik pasakė "aš tais dalykais domiuosi, ta medžiaga man priklauso, kitiems nėra ko kištis". Jaunai studenčiukei šitoks susidūrimas su profesorium padarė neišdildomą įspūdį."

(Metmenys, nr. 33, 1977, p. 205).

Aš visados stengiuosi jauniems studiozams padėti, kaip lietuviams, taip ir kitataučiams, ir negaliu laiko pokalbiams ir korespondencijai. Ir dabar gaunu nemaža laiškų, dažnai iš Europos, į kuriuos visados atsakau ir nusiunčiu medžiagos, kokios turiu, ir už xeroxo kopijas pats apmoku. Paskaitau net knygos pavidalo rankraščius po kelis šimtus puslapių (pvz. kun. Širvaičio, D. Veličkos, R. Kinkos) ir parašau jiems recenzijas, nurodydamas, kas yra gerai, kas ir kaip reikia pataisyti. Tačiau tokio atvejo

šavičių, tose pareigose buvusių, regis nuo pat Lietuvos pasiuntinybės įsteigimo Berlyne, ir garbės konsulus Dresdene, Leipzige, Koelne, Stettine ir Breslau, dabar Wrocław. Jų pareigos buvo tikra to žodžio prasme garbės, tai yra tik reprezentacinės.

(Bus daugiau)

Laiškai Dirvai

su "jauna studenčiuke", kaip aprašo M. G., aš neprišimenu. Savo privačiame bute aš laikydavau tik savo asmeniškus rankraščius: jei medžiaga ir buvo imta iš Liet. Tautosakos Archyvo rinkinių, tai ji jau buvo mano "suvirškinta", įgavusi straipsnio ar studijos formą.

Ponia Gimbutienė (tada p-lė Alseikaitė) nebuvo mano studentė ir mano paskaitų nelankė, ji studijavo archeologiją. Tautosaka ne jos sritis. Tačiau prisimenu, kad kartais ji ateidavo į mano įstaigą Antakalnyje ir ten klausinėdavo mane visokių dalykų, o aš kantariai pasakydavau savo nuomonę ar dėstydavau įvairias teorijas.

Atsitiko taip, kad po vieno tokio pasikalbėjimo netrukus paskačiau laikrašty M. G. straipsnį, kuriame kaip tik buvo atpasakota, ką M. G. buvo iš manęs girdėjusi ir... pateikta kaip jos pačios "atradimas". Deja, ji kai ką blogai suprato ir padarė klaidą atpasakodama mano mintis. Tada vėl kur sutikęs aš jai esu davęs suprasti, kad taip daryti negerai. Jeigu jau skoliniesi svetimą išmintį ir skelbi viešai, tai reikia ją bent teisingai atpasakoti ir nurodyti šaltinį. Tai pagrindinis metodologinis dėsnius, kurį kiekvienas profesorius turi studentams galvoti kalte įkalti. Kitaip bus pavojus susilaukti nemalonaus pakaltinimo už plagiavimą. Atrodo, kad ta mano pastaba M. G. nepatiko ir ji pasidarė savotiškas išvadas. Aš viešai nereagavau iki pat šios dienos, tačiau man nebuvo daugiau noro leisti su ja į studijinius pokalbius ar rodyti jai savo dar nespausdintus rankraščius. Tai ir viskas.

Jonas Balys

1977. VI. 16.

RNS AND LPNS NEEDED
Modern accredited 72 bed rural Jach Hospital. RNS and LPNS needed in areas of ICU and Med.-Surgical Units on 3-11 and 11-7 shifts. Salary negotiable. Opportunities available for CE. Only 120 miles from Houston and 90 miles from San Antonio, Tex. Apply call or write to:
DIRECTOR OF NURSES,
Cuero Community Hospital
YOAKUM HWY.
CUERO, TEXAS 77954
May call collect the following number: 512-275-6191.
(26-60)

PLASTIC INJECTION MOLDING

Due to plant expansion, positions in our South Bend plant now available on all 3 shifts for personnel with the following qualifications:

- 5 years or more supervisory experience in injection molding.
- 3 years experience molding technician.

We offer excellent starting salary with good benefits. Our employees know of this ad. Write to P. O. Box 1505, South Bend, Ind. 46634 or call 219-259-1991.

(26-28)

OPPORTUNITY FOR BORING MILL OPERATORS
MILL OPERATORS
BLANCHARD GRINDERS
RADIAL DRILL OPERATORS
Experienced Only Need Apply. Full Benefits, Long Program.
DELTA ASSOCIATED INDUSTRIES CORP.
450 FAIR STREET
FERNDALE, MICH. 48220
(1/2 Mile E. of Woodward Off 8 Mi.)
(26-28)

KŪRYBA IR MOKSLAS

SUKLASTOTAS KETURAKIS IR JO RAŠTAI

BIRUTĖ VILKŪTAITYTĖ-GEDVILIENĖ

1976 m. pabaigoje, okup. Lietuvoje išleista knyga — Keturakio "Rinktiniai Raštai", paruošta V. Kuzmicko, dar kartą įrodo, kaip tenai yra klastojamas jau senai mirusių brolių Vilkutaičių raštų palikimas ir šmeižiamas tikrojo "Amerika pir-

KALBOS VARGAI

T. KLYGA

Priežodis sako: Media via aurea est. Vadinas, visur išlaikytinas saikas, pusiausvyra. Nereikia nieko pertempti vienon pusėn. Kas per daug, tą šelauk, — taria žmonės.

Kalboje mes kartais pervirš ieškome logikos. Logika tik vienas iš gerų pagrindų, bet kalba turi ir kitų ramsčių.

Kalbininkas J. Jablonskis, sako, kartą paprašęs savo mokinių išversti rusišką posakį: "ty krugom durak" (Lietuvai vos iš Rusijos išsivadavus, beveik visi dar rusiškai mokėjo). Studentai verčia jam: tu apvalas kvailys, apskritas kvėša ir dar kitaip. Bet jį saisi primena, kad pažodžiui ar logiškai versti dažnai netinka, o šiuo atveju pagal žmonių įprastą vaizdinį pagrindą mintis lietuviškai pasakoma: tu kvailas per visą pilvą!

Dabar mūsųose pasigirsta naujadaras dvižodis: priešvestuvinis pobūvis. Atrodo, taisyklingai sudarytas, ir logiškai, ir prasmingas. Bet dievaž kaip jis nepritinka mūsų kalbai, mažne liežuvį laužo. Perilgai ištestas, gaišinantis, ir skambesys neskanus. Žodžio darība nevykusi — užgrozdinta priešdėliais, priesagom. O nuo senovės juk buvo — **mergvakaris**. Argi jau netinka? Girdi, nelogiška, nes ne tik mergos susirenka. Betgi bet koks įvardas, gilyn kalboj įsisėdęs, jau turi savo vietą ir veidą, nereikia jo nuolat ramstyti ar taisyti arba keisti. Pvz. **gegužinė** — nesvarbu, ar vyksta pramoga gegužų ar net rugsėjų. Arba **vakaronė** — gali įvykti tuoj po pietų ir vakaro nepasiekti. **Pietūs** — įgavo prasmę vidurdieny, bet dabar valgom po visų darbų tą svarbųjį valgį — irgi pietūs, nors būna vėlai vakare ar ir naktį (tuomet vad. **naktipiečiai**). Taip kalboje vien logika remtis negana.

tyje" autoriaus, Juozo Vilkutaičio Keturakio vardas.

Ši knyga verta "rinktinių" raštų pavadinimo, kadangi literatūros mokslininkas V. Kuzmickas į ją surinko bent kelių autorių darbus ir juos visus, drauge su Keturakio slapyvardžiu, priskyrė inž. Antanui Vilkutaičiui, kuriam faktinai čia priklauso tik L. Tolstojaus dramos, net neįpusėtas, laisvas vertimas — "Prilips ožys galą liepto". Šį dalinį vertimą mano dėdė Antanas V. atliko dar būdamas studentu 1887 m., o ne tarnaudamas inžinieriumi Kaukaze.

Gal už kokių 20-30 metų V. Kuzmickui ir būtų pasisekę su ta knyga visiems apdūmti akis, ir bevarant stiprią propagandą (net ir per Amerikos lietuvių spaudą), visai "palaidoti" Juozą Vilkutaitį kaip rašytoją, bet, deja, dabar dar per anksti iškasta duobė . . . , į kuria ar ne pačiam teks įkristi? . . .

Ne tik Amerikoje, bet, toli gražu, ne visi ir okup. Lietuvoje tiki V. Kuzmicko kaltinimui, (būk Juozas V. pasisavinęs "Amerika pirtyje" autorystę), ne tik dėlto, kad tame kaltinime yra užslėptas politinis motyvas: Juozo V. pasitraukimas nuo maskolių antplūdžio 1944 m., bet ir todėl, kad kiti negali ignoruoti labai svarbių asmenų paliūdyimų. Vieni iš tokių "netikinčių", okup. Lietuvoje per spaudą pripažinę Juozą Vilkutaitį-Keturakį, yra L. Gudaitis ir J. Lankutis, gi bibliografas Vl. Žukas, savo straipsnyje (Bibliografijos ir bibliotekinių klastų klausimai" t. II V., 1962 m.), taip rašo: "Sunku yra kategoriškai tvirtinti, kad "Amerikos pirtyje" autorius yra Juozas Vilkutaitis. Tai gali padėti išaiškinti tik kūrinių rankraščiai. Atrodo, jog pakaktų įrodyti, kad bent vienas ankstesnis Keturakio slapyvardžiu pasirašytas kūrinėlis tikrai esąs J. Vilkutaičio. Kol kas, trūksta tikslesnių duomenų, gal būt, reikėtų abu šiuos autorius literatūros istorijos darbuose žymėti greta."

Mano supratimu, visai nesunku įrodyti, kad bent vienas ankstesnis Keturakio slapyvardžiu pasirašytas kūrinėlis tikrai yra J. Vilkutaičio, tik keista, kad nei vienas literatūros mokslininkas to anksčiau nepastebėjo. Tik panagrinėjime šioje knygoje duodamą apsakymėlį "Gaisras", kuria-

me vaizduojama, kaip patys autoriaus parašėje parašėje pažymi — "Išpūdziai tikro atsitikimo" — ir visi turės sutikti, jog jį parašė Juozas Vilkutaitis — invalidas žmogus, tuo metu vaikščiojęs tik su lazda ir dėvėjęs kojas protezą. Štai ką rašo autorius, pamatęs per lanką gaisro liepsnas: "Per artimą pirktaite kilo dideli pluoštai liepsnos, taip kad aš iš sykiu net prasitariau: — "Marčiukas dega", — bet kada, pagriebęs kepurę, IŠ-ĖJAU laukan, tai pamačiau, kad ne pirktaite dega. Ugnis atstu buvo per kokią trečdalį varsto, degė gaspadoriaus kluonas.

PRADĖJAU EITI. " . . . niekado sulig šiol neteko man matyti gaisro, kaip tik iš tolo . . . " **TAIGI SKUBINAUSI, KLUPINĖDAMAS** per arimus . . . " **PAKOL DAEJAU**, kūleliai bemaž buvo jau nudegę . . . "

Jeigu autorius būtų buvęs sveikas, jaunas vyras, koks buvo Antanas, be jokios abejonės, jis nebūtų tik ĖJĖS, jis būtų pašokęs ir bėgęs, to pirmu kartu matomo gaisro pasižiūrėti. Ir iš tolimesnio aprašymo matome, kad invalidas autorius ten yra tiktai kaip stebėtojas, tuo tarpu, kai visi kiti "sukosi: vieni su prikliais ir kuolais vertė medžius žemėn, kiti su rankomis vilko juos toliau — į laukus. Už išardytos sienos buvo pruntas šieno; dabar ėmėsi prie jo: vandeniui liejo, lazdomis kėlė" . . . Tačiau luošas autorius negalėjo būti jokiu pagelbininku, kas jam sveikam esant būtų nepateisinama, todėl rašo: "Ėjau ugnies pažiūrėti nuo laukų pusės."

Kitas labai svarbus įrodymas, kad Juozas parašė "Gaisrą", yra tas, kad Antanas tuo metu buvo užimtas savo studijomis Petrapilyje, toli nuo Lietuvos ir lietuviško kaimo (šiuo atveju Gulbiniškių), kur aprašomas gaisras vyko. Kaip matome, apsakymėlis prasideda: "Tai dėjosi prieš Visų šventę", o rašymo laikas yra "Lapkritis 1890 m." Tuo metu jokios mokslo institucijos nepaleisdavo savo studentų ilgesnėms atostogoms, taigi ir Antanas negalėjo būti tuo metu nei Lietuvoje, nei Gulbiniškiuose.

Aš ir pati labai gerai atsimenu, kad Keturakis ir vėliau mums pasakojo apie savo "Gaisrą" aprašomą senutę, kuri panikos apimta,

tikrai seną geldą be dugno nuo ugnies išgelbėjo . . .

Kad šis apsakymėlis "Gaisras" buvo ir, be jokios abejonės, yra Juozo Vilkutaičio Keturakio darbas, matome ir iš dr. K. Griniaus ilgoko straipsnio, minint "Amerika pirtyje" dešimties metų scenos sukaktį 1909 m. ("Vilniaus žinios" Nr. 22. 1909 m.), kur jis tarp kitko rašo: "Dar J. Vilkutaičio plunksnai priguli apsakėlė "Kaip Mikas apsidžiaugė čebatais arba juokingas pasakojimas apie šaltabuizius". Atspausa Tilžėje 1893 m. kaip ūkininko priedas. Dar kokiame tai ūkininko, rodos, priede esąs trumputis apsakymas vardu: "Kas kaltas". Benebus viena apsakėlė atspausa "Vienybėje Lietuvninkų" vardu "Gaisras", bent buvo jį nusiųsta tam laikraščiui. Jau vien tik šis dr. K. Griniaus pasakymas reiškia, kad jeigu tai nebūtų buvęs Juozo V. darbas, iš kur jis būtų žinojęs, kad "Gaisras" buvo nusiųstas į Amerikos "Vienybę Lietuvninkų" laikraštį. (Pačiam Keturakiui J. V. niekada neteko jo pamatyti atspausdinto).

Be abejonės V. Kuzmickas turėjo žinoti šį dr. K. Griniaus straipsnį ir visus čia minimus Juozo Vilkutaičio Keturakio plunksnai priklausančius darbus, bet jų vienu literatūros mokslininkui, matyt, dar neužteko "padovanoti" naujai jo paties sukuriamam "beletristui" — Antanui Vilkutaičiui, todėl į savo knygą jis šiuo kartu darinko dar tris, visai nežinomų autorių darbelius, nors suradęs daugybę įvairių neatpažintų rašinių, "kurių dalį pagal tematiką, kalbą ir stilių jau dabar su tam tikromis išlygomis galėtume priskirti A. Vilkutaičiui, bet tenka tai atidėti ateičiai, kada galutinai paaiškės jo archyvo likimas."

Nežinau kokių literatūros mokslininku V. Kuzmickas save laiko, bet peržiūrėję tuos tris nežinomų autorių kūrinius, pamatysime, kad nei tematikos (kalba, žinoma, ištaisyta), nei stiliaus atžvilgiu, jie neturi absoliučiai nieko bendro su Keturakio kūryba. Kad ypatingai tuščias ir nieko nesakantis apsakymėlis, "Asilinės valsčiaus bėdos" negali būti Keturakio, matome dar ir iš to, kad žydas šmerkus čia kalba, kaip ir visi, gražia lietuviška kalba, (išskyrus "Uivei" ir "niu"), tuo tarpu visi Keturakio aprašomi žydai, kaip Faibčikas (Am. pirt.), Leibos sūnus "žydukas" ("Gaisre") ir visi kromininkai žydai ("Kaip Mikas apsidžiaugė čeba-

tas"), kalba tik sudarkyta kalba. V. Kuzmickas prisi-pažįsta net pakeitęs žydo vardą iš Šlomkaus į Šmerkų, vien dėl to, kad Keturakis šį darbą mini savo "Kaip Mikas apsidžiaugė čebatais". Tačiau nei toki V. Kuzmicko "triukai", nei kitoki įrodinėjimai nepajėgs įtikinti skaitytoją, kad tai yra Keturakio darbas. Lygiai taip pat ir kiti du nežinomų autorių darbai: "Burtininkas" ir "Dėl duonos kashio", nieko bendro neturi su Keturakiu, bet kam jie iš tikrųjų priklauso, palikime tyrinėti geresniems literatūros mokslininkams . . .

(Bus daugiau)

NAUJOS KNYGOS

• **Pranas Čepėnas. NAUJUJŲ LAIKŲ LIETUVOS ISTORIJA.** I tomas. 544 psl. Kietais viršeliais. Kaina 15 dol. Šis tomas apima Lietuvos istoriją iki 1914 m. Išleido Dr. Kazio Griniaus fondas. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje. Knyga gaunama pas platintojus ir Dr. K. Griniaus Fonde (c/o J. Urbelis) 1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160.

• **Kazys Almenas. SAUJA SKATIKŲ.** Draugo konkurse premijuotas romanas. 350 psl. Aplanas V. O. Virkau. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 4545 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Kaina 5 dol.

TRUCK DRIVERS NEEDED

Major Trucking company needs qualified drivers. Must be at least 23 years old and must pass DOT physical. Must have 3 years verifiable semi-diesel experience. We offer: Good pay, good benefits and full time work.

FOR INTERVIEW CONTACT

Ken Turner at (214) 299-5371
OUT OF TOWN CALL COLLECT (26-30)

TOOL & DIE MAKERS

FULL AND PART TIME

Manufacturer of small automotive parts needs 2 journeymen tool and die makers (1 each shift). Must possess Journeyman's card or equivalent experience. Starting wage in excess of \$7.00 an hour.

WE GLADLY ACCEPT RETIREES.

APPLY:

F & E
Manufacturing Div.

3054 JOYCE ST.

FLINT, MICH. 48507

OR CONTACT IRA DOUBLIER AT

313-743-8770

An Equal Opportunity Employer (26-30)

BŪTŲ JUOKINGA — JEI NEBŪTŲ LIŪDNA

VLADISLOVAS ŽILIUS

Š. m. birželio 20 d. Draugo laidoje buvo atspausdintas dail. Vladislavo Žiliaus, neseniai pasitraukusio iš ok. Lietuvos, pareiškimas, su kuriuo, manome, bus įdomu susipažinti ir Dirvos skaitytojams. **Red.**

Jau metai, kai aš Amerikoje. Čia, naudodamasis bendra demokratijos teise, turėjau galimybę, lietuviškoje spaudoje pateikti keletą informacijų, liečiančių okupacinį režimą Lietuvoje.

Savaime suprantama, mano pasakytieji žodžiai, gana ryškiai prasilenkiantys su "Gimtojo krašto" skelbiamomis "tiesomis", turėjo labai nemaloniu aidu praskambėti minėto režimo prievaizdų ausyse ir susilaukti neigiamos reakcijos kaip iš jų, taip ir iš kai kurių išeivių, vienokiais ar kitokiais asmeniškai sumetimais šį režimą toleruojančių.

Iš tikrųjų vienas kitas nepatenkintas balsas pasigirdo ir prokomunistinėje išeivių spaudoje ir pas "liberalus". Reiškiny, be abejo, pilnai normalus, tik straipsnelių autoriai nerodo sugebėjimų jokiais objektyviais argumentais tos mano informacijos paneigti, bet dažniausiai bando ją gana primityviai falsifikuoti subjektyviai pagedaujama linkme.

"Akiračių" spaudos apžvalgininkas, (1977, Nr. 4) (pasirašyta — Vyt. Giedrimas) straipsnelio pradžioje kiek suabejojęs, ar žilius "disidentas" ar ne, pateikia keturis mano straipsnio fragmentus (dėkoju, perrašytus labai tiksliai). Skaitau esant reikalinga juos atkartoti, kad galėtume vėliau palyginti su apžvalgininko daroma išvada.

"...be abejonės, čia i svečius atvykstantieji vienokio ar kitokio rango tautiečiai — komunistai, bešnipinėjami išeiviją, pertraukose bando save pristatyti vos ne tautos patriotais. Jie esą partiečiai, bet širdyse (įsidėmėkim tik — širdyse) tikri lietuviai. Matot, gyventi reikia, tik ar būtinai savo naikinamų tautiečių sąskaiton?"...

"...Lietuvos kompartijai reikalingas yra naivus išeivijos patiklumas. Vakarai tylės — ramiai galima bus naikinti nepatenkintuosius sovietizmu ir rusifikacija Lietuvoje. O jei pavyksta išeiviją sukiršinti — juo geriau: risis tarpusavyje ir ne Lietuvos reikalai jai rūpės. Kaip pavyzdį to šiandien mes matome "jautrų" Lietuvos enkavedistų susirūpinimą Amerikos ir kitų kraštų lietuvių "dipu-

ku" vaikų lietuviškumu. Savus Lietuvoje rusina kietai, etapas po etapo, bet užtat šviesia lietuvybe gaivina "tarybinės liaudies išdavišką" jaunimą Vilniaus kursose. Gal ir nereikia būti per dideliu gudročiu, kad suvoktum tu "pasitobulinimo" kursų organizatorių tikslus"...

"...Išeivijoje diskutuojama bendradarbiavimo su Lietuva galimybė ir nauda. Diskutuojama, laikantis bendros humanistinės pozicijos, rūpintis Lietuvos ateitimi. Neturėkim nei vieno nuošimčio iliuzijų. Lietuvos komunizmas atsilygins mums už tai šnipinėjimu, dezinformacija, mūsų vieningumo skaldymu. Nežmirškime, kad retas žmogus Lietuvoje, prisilaikantis neutralio režimui pozicijos, išleidžiamas į Vakarus kaip svečias. Čia didžiąja dalimi atvažiuoja tik itin okupacinei valdžiai lojalūs, patikimi asmenys, ir tai netuščiai, bet kad grįžę saugumui pateiktų kuo smulkesnią informaciją, ką matė ir išgirdo priklausomai nuo instruktažo, kurį buvo gavę saugume"...

"...Švenčiama ši diena ir Lietuvoje — be kalbų, be minėjimų — širdyse. Švenčia ir jaunimas. Smarkiai sužlugo okupanto ir jo lietuviškųjų tarnų viltys, kad su sunaikinta ir beišmirštančia vyresniąja karta sunyks ir tautinis lietuvių sąmoningumas. Gyva tebėra ten lietuvių tautinio išdidumo dvasia. Tai liudija, kad ir skaudžiai persekiojama, bet ryški rezistencija"...

Ir štai "pritrenkianti" apžvalgininko išvada: "Žilius siūlo padėti okupantams ne tik akiai uždaryti duris, skiriančias Lietuvą nuo Vakarų pasaulio, bet jas ir užrakinti"...(?!)

Taigi. Rusijos imperatorius Nikolajus II kartą yra teikę gana išmintingai išreikšti: — "kogda pjoš — zakusyvai", kas reikštų, "kai geri — užkask"! Susidaro įspūdis, kad "Akiračių" apžvalgininkas, prieš komentuodamas mano žodžius, protingu imperatoriaus patarimu bus nepasi-

naudojęs, ko pasėkoje matome aiškų, (net elementarų) jo loginio mąstymo sutrikimą.

Norėčiau nuraminti apžvalgininką nesisieloti mano "disidentškumo" autentiškumu, nes aš pats tuo visai nesirūpinu. Aš turiu normalią profesiją ir "disidentškumą" paversti užsiėmimu — nežadu. Labiau rūpinuosi tuo, kuo tikiu, ką žinau ir ką galėčiau pasakyti, šiuo atveju jau nebesidomėdamas, ar mano žodžiai atitinka šiandieninį, jau net tam tikrų varžybų objektu tapusį "disidentškumo" standartą.

Tolesnė apžvalgininko išvada, kad Kudirka, Jurašai ir Venclova "viešose kalbose nušvietė realų tautos gyvenimo vaizdą", o žilius "gąsdinančiais tvirtinimais" siūlo užgniaužti bendradarbiavimo su Lietuva reikalą, nenorom priimena Kremliaus vadų išstojimų pedagogiką bei bendrą sovietinės spaudos poziciją, kuri nurodo: — "...mes užsveiką kritiką, štai yra tokie draugai, kurie gerai žino mūsų gyvenimą, mūsų problemas ir sunkumus, ir duoda konkrečius, naudingus patarimus, kaip juos įveikti mūsų puikiam kelyje į šviesią komunizmo rytdieną. O štai, tokie kaip Sacharovas, Siniavskiai ar Solženicynas tik padeda mūsų priešams ir tik šmeižia mūsų šalį"...

Tikiu, kad nei S. Kudirka, nei Jurašai nemelavo nieko, ir iš to, ką jų perskaičiau, be abejo, nematau mūsų pozicijose jokių principinių skirtumų. Skiriamės tik savo individualybėmis ir skirtingomis gyvenimo patirtimis. Manau, kad ir šiuo atveju "Akiračių" apžvalgininkas rašo ne tai, ką perskaitęs, bet tai — kas labiau naudinga jo pozicijai.

O šiaip teisingumo dėlei tu apžvalgininko minimų T. Venclovos "viešų pareiškimų" "apie realų tautos gyvenimo vaizdą" — aš dar negirdėjau. Gal būt, gretinti jo ir mano pozicijas taip pat nėra tikslo, nes Lietuvą esame palikę skirtingomis aplinkybėmis: jis išvyko su

sovietiniu pasu kišenėje ir su teise bet kada grįžti, aš išsiskyrčiau su savo šalimi ir savo artimaisiais jau be teisės grįžti, be galimybės kada nors juos pamatyti.

Lietuvai bendradarbiavimas su Vakaraais labai reikalingas, tik blogiau, kad šis momentas jokia platesne prasme dar neegzistuoja. Laiškai cenzūruojami, nei iš čia, nei iš ten jokia aktualesne informacija nepasikeičia. Siuntiniai gal irgi menkai tą "geležinę uždangą" tepradaro. Slaptu takeliu, su didžiausia rizika permetama į Vakarus "LKB Kronika", "Aušra". Gal būt, viena kita knygelė iš čia ten taip pat nukeliauja. Gerai ir tai.

Išeivija siūlyti bendravimo sąlygų negali — okupacinė Lietuvos valdžia jų nepriima. Lieka tas "bendradarbiavimas", kurį jie siūlo. Laikas nuo laiko atvyksta čia KGB prafiltruoti asmenys (arba ir tiesioginiai tos organizacijos darbuotojai), kurie jau savo ruožtu dailosi išeivijoje palankesnių kandidatų svečiuotis Lietuvoje. ("Akiračių" apžvalgininkas labai piktinasi, kad aš su panašiais asmenimis jo vadinamo "tautinio susipratimo labui" bendrauti nesiūlau). Pakviestieji Lietuvoje stropioje saugumiečių priežiūroje vaišinami, kas be ko. Nuo lietuvių masės svečiai patikimai izoliuojami. Nuolatine priežiūra izoliuojami nuo visų tų žmonių, kuriems labiausiai gal reiktų su užsienio svečiais susitikti ir Lietuvos, ir ne Lietuvos, dažnai skaudžiais klausimais pasikalbėti.

Toks sąlytis su Lietuva tiems privatiems asmenims teikia greičiau asmeninio pobūdžio naudos, ar tai judėjimo Lietuvoje privilegijų (kad ir saugumiečio palydoje), bet drįstu tvirtinti, tai nieko bendro neturi su tuo gražiu terminu — "bendravimas su Lietuva". Gal būsim arčiau tiesos šį drungnoką momentą pavadindami asmeniniu bendravimu su okupacinio režimo atstovais pagal pastarųjų scenarijų. Faktas labai nežinomas ir nelinksmas, bet skaitau reikalinga apie jį užsiminti, kadangi "Akiračių" apžvalgininkas būtent šį faktą sąmoningai bando užmaskuoti pseudopatrio-

tiškais pašukavimais.

Kyla abejonių apžvalgininko nuoširdumu, pristatant tautiečiams tokio plano bizniuką, kaip "tautinio susipratimo palaikymu ir pasipriešinimu okupantui".(!?)

Žinau, yra žmonių, kurie vyksta į Lietuvą, gerai žinodami, į kokią aplinką ten pakliūs, kokią moralinę kainą sumokės už tas kelias, brangias pasimatymo su artimaisiais minutes. Jie grįžę neskleidžia nei pigios dezinformacijos "Tėviškės" tvarkdaryų naudai, nei savo kelionės nedangsto apsimestinais patriotiškais šūkiais.

"Geležinė uždanga" buvo pastatyta prieš 60 metų, už kurios vardan "didžiosios draugystės ir taikos idėjos" atsidūrė ištisos tautos, pasmerkto prievartiniam išnykimui. Tebestovi ta uždanga ir šiandien, ir niekas jos dar nesugriovė, ir jokių durų joje neatidarė. Kol kas gal tik žodžiu, pdunksna, muzikos garsu, menininko protestu bandoma pramušti mažas spragas toje sienoje. Dalinai tuo ir palai-koma žmonių viltis (čia ir anapus), kad kažkurį dieną ta uždanga sugrius, besilaikanti niekšyste ir melu, deja, palaikomu abiejuose tos uždangos pusėse.

INSPECTOR

LINE OR FINAL

MUST HAVE MACHINE TOOL EXPERIENCE.

EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER.

GENERAL TOOL COMPANY

Landy Lane, Reading, Ohio (25-31)

BRIDGEPORT OPERATORS

FIRST CLASS ONLY. SMALL DETAIL WORK. NEW MACHINES WITH DIGITAL READ OUTS. TOP WAGES ALL BENEFITS. 43 HOURS MINIMUM REQUIRED.

AQUARIUS RECREATIONAL INC.

20230 SHERWOOD DETROIT, MICH. 48234 313-366-2301 (23-26)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAI

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

PAGIRNIS

Apie brežnevinės konstitucijos saulę

Pavergtoji mūsų Tėvynė atsidadė naujos saulės tekėjimo ženkle. Maskvoj pagaminta nauja, brežnevinės konstitucijos saulė. Ji nušvies pavergtuosius ir sušildys juos naujais rūpesčiais. Visi gerai prisimena Stalino konstitucijos saulutę, kurią parvežė į Lietuvą savo lagamine mitrus Jusstukas Paleckiukas. Vilniaus geležinkelio stoty jis ištraukė tą saulutę iš lagamino ir paskelbė: parvežiau saulę iš Maskvos....

Ta saulė pradėjo kaitinti Lietuvos žemelę tuoj pat šimtai tūkstančių žmonių parkrito nuo saulės smūgio. Teko juos gaivinti, vežant į šaltus speigų ir pūgų kraštus.

Dabar nauji sovietiniai pastumdėliai parveža Lietuvon naują saulę, brežnevinės konstitucijos saulę. Patobulinta. Saulintis pavojinga, nes nuo saulės smūgiu gaivina dabar psichogdyklose.

Kyla klausimas, kaip toli siekia tos brežnevinės saulės spinduliavimas. Ar pasiekia, sakysim, lietuviškus telkinius Amerikoje?

Žinovai tvirtina: pasieks. Tos saulutės spindulėlius atveš Amerikon savo lagaminuose visokie gastrolieriai, siunčiami politrukų graudžiai giedoti "bakūžes samanotas" dėl nostalgijos priepuolių merdintiems emigrantams. Patriotinė spauda darbininkiškai garsins politrukų organizuotas gastroles, o patriotai mokės po penkinę į sovietinį išdą. Taip kiekvienose gastrolėse, kiekviename kino seanse pasikartos Justuko Paleckiuko nemirtingas triukas: atvežiau jums saulutę iš Maskvos!

Neviskas tačiau taip bloga, kaip atrodo. Kiekvienas, kas nuoširdžiai ir pilietiskai rūpinasi brežnevinės saulutės spindulėlių skleidimu, rūpestingai įrašomas į politrukų leistrus kaip "doras" emigrantas. Tokiam visad platūs keliai į Tėvynę. Nuolaidos nuo kainų, nevaržomos maudynės Palangoj, galimybės gyventi privatiškai. Tuo privilegijų požiūriu "doras" emigrantas prilyginamas bimbų, joku-

ku, mizarienių rangui. Jei toks ka nors rašinėja — leidykla "Vaga" jau tapnuoja per petį, siūlo saują skatikų. Jei toks tapo — vežki, sveikas, Vilniun savo jonynišką molbertą. Jei toks dainuoja — eik, pūsk, kokio nors apšepusioje salinukėje. O jei toks temoki tik drūčiai nugerti — gerk su nuolaida "stoličnaja", "kremliovkaja", kurių sovpilečiai ir pauostyti negauna....

Išėiviška "detentė" su brežnevine konstitucija išėiviškiems turistams garantuoja pilną laisvę laikyti liežuvį už dantų, maudyti Palangos paplūdimio bangose, lakti net kaukaziškus konjakus, kvėpintis rinktiniais "Lenino alsavimas" kvėpalais, gyventi viešbutyje "Maskva", važinėti Vilniaus Lenino prospektu su keturcilinderine "Volga", pasigėrėti nauja opera "Už Sovietų žemę", pasirašyti svečių knygoje Ateistų muziejuje, lukštenėti saulėgražos sėklas kino teatre "Oktiabr" ir Tarybinės Lietuvos dainų šventėje ploti sovietinių dainų programai....

"Pagirnio" reziumė-nuomonė tokia:

Tas pat pragaro prajovas
Ar tai Stalins ar Brežnevas:
Ir šliužai, nulenkę sprandą,
Vis ten pat be muilo lenda...

ČIA PRIĖJO KADZIULIS IR TARĖ

— Kokią valiutą reikėtų pirkti, saugojantis nuo dolerio infliacijos? — teiravosi valiutinis verteiva.

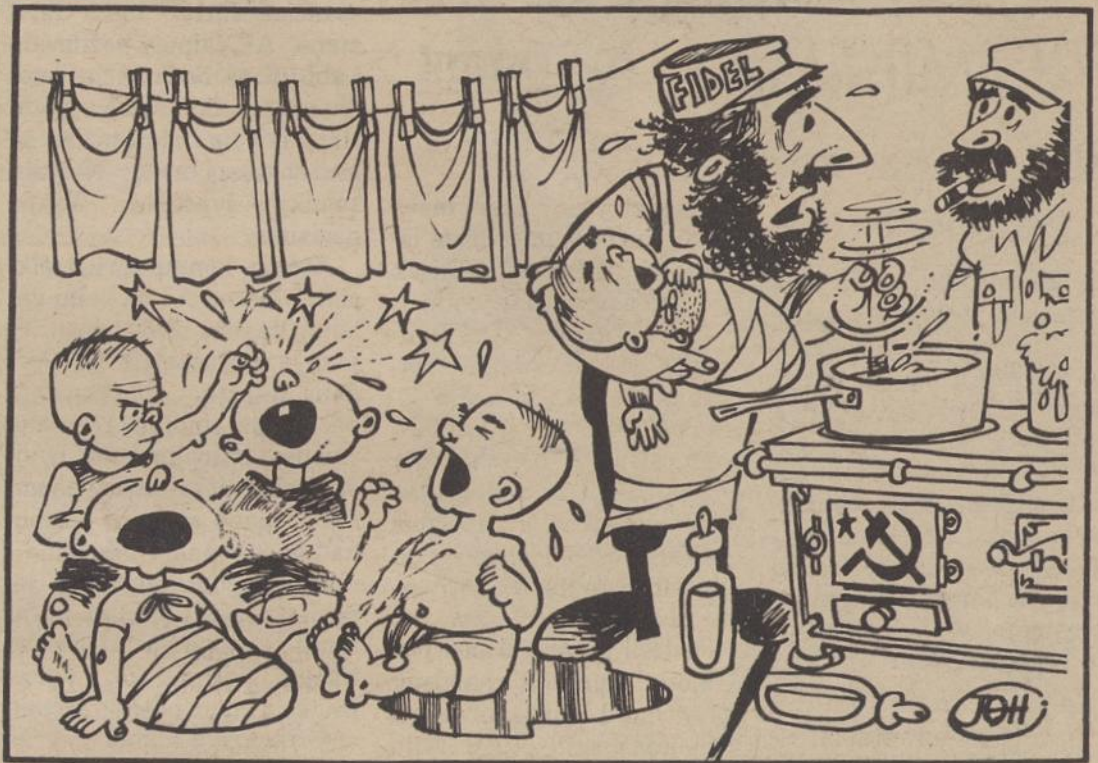
Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Pirk archyvinis skatikus. Neseniai už saują skatikų viešai sumokėjo visą tūkstantį infliacinių dolerių.

— Keistų būna konkursų, — nusišiepė šnekus žmogelis, — pavyzdžiui, kas išpūs didžiausį muilo burbulą.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Spėju, kad tamsta kalbi apie mūsų draugiškas recenzijas.

— Ką veiki, Fidel?

— Auginu savo įpėdinius Lotynų Amerikai. Kad tik Washingtonas košės daugiau parūpintų....

AUŠRELĖ LIČKUTĖ

AMŽINA AUŠRININKŲ GAIDA

Dramblys išmoksta šokti tango, šachmatais lošt bezdžionė gali — Tik mūsų atžalos nerangios Tėvų kalbos išmokyti negali.

Ir tingi toks prisėst prie knygos, Atskeist, bent valandai, žodyną. Lietuvių kalbai rodo spygą; Save, ištyžėli, vis gina.

Garbinga daug kalbų mokėti Ir trint dėl to mokyklos suolą — Tad imk lietuviškai kalbėti Ir gerbk lietuvišką atolą.

Toks tinginys, toks užsispyręs, Visiems niekam suranda laiko — Tik lietuvių, skaudžiai spyręs, Nereikalingu daiktu laiko.

Dramblys išmoksta šokti baletą, Bezdzionė žaist salto-mortale — O nebrendyla numylėta Tėvų kalbos išmokyti negali!

★

— Nuostabu, kad "Lietuvių Dienų" redakcijos langai išbyrėjo be žemės drebinimo, — stebėjosi nustebejęs pilietis.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Langų stiklams išbyrėti užtenka sovietinės solistės fortissimo dainoje "Bakūžė samanota".

★

— Ir kas tai per mada, — burbėjo nepatenkintas pasikaitos klausytojas, — kalbėtojas kas tris minutes šaukdamas kreipiasi į pub-

liką "Ponai ir ponios!"

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Paskaitininkas elgiasi praktiškai, jis kelia iš miego klausytojus.

★

— Va, naujas leidinukas "Bridges", — kalbėjo vyrukas. — Ką jis čia mums išvarožys?

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Apie kortų žaidimo "bridge" triukus ir kombinacijas.

IŠ ORGANIZACIJŲ ARCHYVŲ

Norint įamžinti Sambūrio veiklą vienbalsiai nutarta užsakyti didelį Sambūrio antspaudą.

★

Choro daugumą sudarė diskantai, todėl choro pirmininku išrinktas diskantistinis balsas.

★

Klubas suorganizavo pasikaitų ciklą lietuviškomis temomis: "Kaip gintis nuo artričio?", "Reumatiniai negalavimai", "Numeskime svorį", "Gazų reguliavimas" ir kt.

★

Ideologinių debatų metu, nors geros valios kalbėtojai primygtinai siūlė užsiruoti "taikos pypkę", įvyko muštynės. Ant sienos buvo griežtas skelbimas "Rūkyti draudžiama".

★

Gegužinę baigus, iš parko rūpestingai išrankioti visi ant kojų neapastovintieji gegužininkai.

SAPNŲ AIŠKINIMAS

Kartais žmonės, kurie visą amžių šalinosi politikos, ima sapnuose politikuoti. Jei prisapnuoja, kad esi narys politinės organizacijos, kuri galvą deda už "bendraviną su kraštu", nepasakok apie tokį sapną. Pradėsi, nežinia iš kur, gauti paštą "Gimtąjį Kraštą". Jei prisapnuoja, kad tavo žmona įsirašius į demokratų, o pats esi respublikonas, pietų metu neskaityk laikraščio, bet girk žmonos kulinariją. Tai bus tavo protinga politika. Šeimos pasaulis svarbesnis už visus kitus pasaulius. Jei prisapnuoja, kad politiniame simpoziume tau ima persėti gerklę, sumokėk už porą metų nemokėtą gaunamo lietuviško laikraščio prenumeratą. Jei prisapnuoja, kad tave paskyrė ambasadoriumi į Ugandą, nevažiuok su ekskursija į pavergtą tėvynę. Jei prisapnuoja save lietuviškame išėiviškame gaudy ir gaudy neišėiviškame pogrindyje, nepasiduok pagundai tokiame veikti tikrovėje, nes teks pasimatyti su teisėju. Jei prisapnuoja save pikietuojantį savo nuosavus namus, skubiai aplankyk psichiatro įstaigą.

COSTA DEL SOL

PRISIMINIMAI

VILIJA NASVYTYTĖ

(2)

Sausio 2 d.

Kėliausi anksti. Pusryčiau ne lovoje, bet restoranėlyje. Padavėjai, kai sužinojo kad išvykstu ši vakarą, klausinėjo, prilipt kaip bitės, kada manau grįžti... Tie patys, su kuriais šokau, kalbėjau, sutikimą šokau, kalbėjau, vaišinau amerikoniškom cigaretėm. Matyt, mažai kas jiems parodo dėmesio... Klausinėjo - iš kur esu, ar turiu 'boyfriendą', ar vyrą ir t.t.

Su Carmina, Don Lheo ir Dona Engracia apvažinėjom Marbell ir apvaikštinėjom Puerto Banuche - Ispanijos 'Monte Carlo'. Tai vieta, visoj Ispanijoje žinoma esanti brangiausia. Laivai, viešbučiai, restoranai ir 'chic boutiques' išsirikiavę 'pueblo' pastatų eilėje žiūrint į jūrą ir uostą. Puošni, bet labai nereali aplinka, žinant kad - kol 'beautiful people' atostogauja - gatvėse ligi šios dienos meškeriotojai ir ūkininkai vaikšto su žuvų padėklais ir guminiais, iki kelių botais, bei važinėja dviračiais su maišais kopūstų bei kitų daržovių ir, vis savindamiesi miestą, nepaiso mašinų judėjimo. Ir važiuoja kaip norėdami, dažnai vos vos per plauką išvengiant katastrofos.

Po piet - kadangi vėl lietanga - lošėm 'scrabble'. Vakarp su Carmina atsilankėm šv. Mišiose. Kuo greičiau pavakarieniavus, išvažiavom į traukinio stotį, vos beturėdamos laiko padėkoti šeimininkams, padavėjams ir kt. Vėl sėdžiu traukinyje. Naktis. Pamilo Fuengirola miestelio šviesos žiba... silpniau ir silpniau... Kaip greitai pasilieka atostogos toli, toli... tik atminties ir prisiminimų šalyje... Carminai sunku tikėti, kiek aš nuotraukų turėsiu. O man - nuostabų - kiek prisiminimų...

Gal, kada nors! - aš galėsiu taipogi padaryti kam nors tokį malonumą... kaipo vyresnė, truputį ekcentriška, išsilavinusi, turtinga teta!...

Malagoje persėdau. Sėdžiu skyriuje, kuriame šalia manęs dvi vietos tuščios. Skyrius nuo koridoriaus atskirtas stiklinėmis durimis, prie kurių aš sėdžiu. Traukinys senas. Kėdės aptrauktos kitąsyk gražia, tamsiai žalia medžiaga - kuri dabar nublukusi ir strategiškose vietose išdėvėta - atrodo lyg samanų... Virš kėdžių - dvi eilės senoviškų, metalinių padėklų lagaminams, ryšuliams ir kt. pasidėti.

Įeina mano kelionės kolegos. Kokia laimė, kad jie visi trys sėdi, pagal bilietus, priešais mane, o ne šalia. Visai prieš mane - jaunesnis ispanas. Juodos kelnės, juo-

das megztukas, mėlynai marškiniai, kurių kalnieriukas iškištas virš megstuko apykaklės. Juodi plaukai ir juodi, ilgi ūsai. Tamsios akys ir ilgos, juodos blakstienos. Ramiai iš plastikinio maišo ištraukia sumuštinį, atidaro bonką alaus ir - pietauja. Pa valgęs pasideda priešais save ant staliuko du paketėlius cigarečių - vieną ispanišką, o kitą amerikonišką - atsiverčia savo 'science fiction paperback' ir pradeda skaityti.

Šalia lango sėdi maždaug 30-33 metų vyras. Vedęs, visą laiką su šviesiai žaliu stiklu akiniais, skaito žurnalą. Savo reikmenis susidėjęs odiniame, dailiame rankinuke, kurie čia vyrams labai patogūs, kadangi kelnėse - jei jose ir yra kišenės - į jas nieko nededama. Vyrų kelnės labai aptrauktos, pritaikytos kiekvienai figūrai - iš priekio ir iš užpakalio. Koks skirtumas tarp jų ir amerikoniškų 'jeans'...

Tarp dviejų vyrų - stora, drūta mergina. Sakau mergina, nes veidas labai jaunas. Bet - aukso žiedas ant rankos ir keli žili plaukai galvoje. (Gal tai priežastis ir rezultatas?...) Knygą įsiremusi į plačią krūtinę ir kojų pirštus išukus vieną į kitą, skaito romaną. Šiuo metu žaidžiam vienas su kitu. Kad jie galėtų žinoti, kad aš apie juos rašau... Aišku, aš juos jau nužiūrėjau. Man lengviausia. Aš sėdžiu priešais ir rašau, retkarčiais stabtelėdama žiūrėti pro langą. Griauži, lyg mintis rinkdama, rašalinio paišelio galą, pasiskaitai ką ligi šiol esi parašiusi, ar užsirūkai cigaretę (amerikonišką - šiuo atveju nemanau, kad tiek priprasiu prie Ispanijos kultūros, kad pakėsčiau jų trumpas, tirštadūmės, karčias ir stiprias cigaretes...) Bet tiems trims skaitantiems 'intelektams' sunkiau - viens kito negali nužiūrėti. O kaip jiems įdomu! Tad subtiliai bando nors mane nužiūrėti...

Priešais mane juodaūsis, trumpam padėjęs knygą į šalį, užsirūkio cigaretę ir, atlošęs galvą sumerkia akis... lyg pusiau snaudamas, pusiau pasimetęs mintyse... O per jo blakstienų vos atvirą plyšį matau tamsias spindinčias smalsias akis, bet tik akimirkai susiduria žvilgsniai... ir tada - tikrai užsimerkia jo akys.

Mergina, beverčiant knygą puslapį, meta lyg netyčiomis, žvilgsnį į mane - ir vėl skaito toliau. Ir vėl paskartoja epizodas. Už valandėlės pastebiu, kad jos knyga slenka žemiau ir žemiau krūtinę, iki stamboko liemens. Pažiūriu į veidą - šypneliu jai - ir ji man. Ir, susigaudžiusi esanti suprasta, vėl skaito romaną.

Vyras ties langu - žiūri per langą ir - lyg metant

žvilgsnį į praeinančius keliautojus pro šalia manęs esančias duris - meta akį į mane. Aš, taipogi bežiūrėdama abi puses beinančių žmonių eiles, stikle matau jį žiūrint - lyg be baimės, kad aš pastebėsiu - į mane. Negaliu sulaikyti šypsenos. Vyras nusišuka.

Ateina konduktorius tikrinti bilietų. Aš už kelių valandų vagone liksiu viena. Visi trys važiuoja tik iki Cordoba miesto. Smulkmena, bet, rodos, žinojimas kur kas važiuoja ištrypina ledą. Ir visi vienas kitam nusišypsom. Jie iš mano akcento pažino, kad nesu ispanė. Mergina - aiškiai pasiūlo man, kad jei noriu troškulį ar alkį nuraminti - valgomas atviras tik ligi vidurnakčio. Vyras priešais mane pasiūlo visiems amerikonišką dūmą. Vyras šalia lango nusprendžia eiti pasivaikščioti...

Išgėrusi kavos grįžtu iš valgomio ir šalia manęs buvusioje tuščioje vietoje sėdi senas ūkininkas su senute, juodai apsirengusia žmona, kuri neužilgo pradeda snausti ir jos galva linksta iki jo peties. Sekančioje stotyje juos išlaipina, nes neturi pakankamai pinigų bilietui. Gaila man jų. Jie taip seni, ir taip pavargę atrodo.

Įlipo kareivėlis ir kitas trumpas ūsuotas vyras ir atsisėdo. Konduktorius vėl atėjęs išprašo kareivėlį į antros klasės vagonus. Kitas - lieka ir užsirūkio cigaretę, ispanišką...

Cardoboje - perlipimas. Mane ima snaudulys...

Ryte - prabudau. Pro langą matosi La Mancha vėjo malūnai, pievos, žaluma. Kiti keliautojai vis dar miega. Mano mintys klaidžioja... nuo saulėje spindinčio pajūrio prisiminimų... ligi darbų, kurie manęs laukia aviacijos bazėje.

Ir aš, kaip kiti, pradėdu skaičiuoti likusias traukinio stotis iki Madrido... su kiekviena atitoldama nuo Costa del Sol...

**BORING MILL OPERATOR
BRIDGEPORT OPERATOR
LATHE OPERATOR**
Job shop experience. Days.
APPLY
VICTORY DIE & GAUGE CO.
990 SO. OAKWOOD
DETROIT, MICH. 48217
313-841-0264 (26-26)

**JOURNEYMEN ONLY
D.T.A. SHOP
TOOLMAKERS
MILL HANDS
TAPE MACHINE
OPERATORS**
58-HOUR WEEK
LONG PROGRAM
TOP RATES AND BENEFITS
Wilson Automation Co.
27101 Groesbeck Hwy.,
Warren, Mich. 48089
313-776-8000 (25-28)

MOLD MAKERS
FOR INJECTION MOLDS
ALL ROUND PERSON
TOP PAY, OVERTIME
EXCELLENT FRINGE BENEFITS
AIR COND. SHOP
Apply in Person
CONVEY MOLD
900 W. 14 Mile Road
Clawson, Mich. 48017
313-435-2161 (25-31)

S. Jankauskas, G. Vaškelis, S. Rudzitis, V. Nakas ir R. Tralla posėdy aptaria žygį į Wasingtoną. V. Nakaitės nuotr.

Jungiasi žygį į Wasingtoną

Šių metų birželio 11 d. įvyko penktasis posėdis ryžmogaus teises. Taip buvo šium su pabaltiečių žygium už antras posėdis, kuriame dalyvavo latvių ir estų atstovai. Posėdžiaujant Detroito Kultūros centre, latviai ir estai davė galutinį sutikimą pilnai įsijungti į demonstracijos ruošą ir eigą.

Tame pačiame posėdyje žygio ruošos egzekutyvinis komitetas pasiskirstė kai kuriomis pareigomis. Viktoras Nakas buvo išrinktas testuoti pirmininko pareigas. Estas Raimund Tralla ir latvis Sigurdas Rudzitis išrinkti vicepirmininkais. Kiti egzekutyvinio komiteto nariai: Violeta Abariūtė, Rusnė Baltrušaitytė, Gintė Damušytė, Saulius Jankauskas, Milda Kupčiukaitė, Jonas Marčišauskas, Uldis Sipols ir Gražina Vaškelis.

Kaip anksčiau skelba, žygis įvyks Wasingtone prie Lincolno paminklo rugsėjo 24 d. Tikimasi, jog žygyje dalyvaus pora tūkstančių pabaltiečių. Šiuo metu egzekutyvinis komitetas ruošia kvietimus Prezidentui Carteriui, Aleksandrui Solženicynui ir įvairiems kongresmanams. Egzekutyvinio komiteto paprašytas, vienas jaunas lietuvis ruošia plakatus, kurie bus paskleisti po šiaurės Amerikos pabaltiečių kolonijas ir išgarsins demonstraciją.

Egzekutyvinis komitetas jau paruošė memorandumą vietiniams demonstracijos komitetams, kuris apibrėžia pastarųjų pareigas. Spėjo surasti žmonių Philadelphiaje, Chicagoje, Clevelande, Detrote ir Rochesteryje, kurie pradėtų vietinių komitetų steigimą.

Kad žygis turi pabaltiečių veiksmų vieningą paramą, įrodo žygio garbės komiteto sąrašas. Į tą sąrašą įeina sekantys lietuviai: dr. K. Bobelis — ALTos pirmininkas; A. S. Gečys — JAV LB krašto valdybos pirmininkas; K. Juozapavičiūtė — PLJS pirmininkė; A. Miner — Lietuvos Vyčių pirmininkas; B. Nainys —

PLB pirmininkas; J. Simanavičius — KLB krašto valdybos pirmininkas; J. Valaitis — KLJS pirmininkas; dr. J. K. Valiūnas — VLIKo pirmininkas ir B. Zdanytė — JAV LJS pirmininkė. Iš latvių visuomenės į garbės komitetą įeina dr. J. Rieksins — American Latvian Association pirmininkas; Uldis Sipols — American Latvian Youth Association pirmininkas ir dr. Ilgvars Spilners — World Federation of Free Latvians pirmininkas. Estas Ilmar Pleer, kuris pirmininkauja Estonian American National Council, taipogi priklauso garbės komitetui.

Kiekviena tautybė atskirai renka lėšas šio žygio išlaidoms padengti, Lietuvių finansų komitetas sudarytas Chicagoje. Dr. Jonas Valaitis komitetui pirmininkauja, jo vicepirmininkai — dr. Leonas Kriaučiūnas ir dr. Antanas Razma. Komitetui priklauso ir du jaunuoliai: Ofelija Barškelytė (sekretorė) bei Juozas Ivanauskas (išdininikas). Tas komitetas jau spėjo įsikorporuoti. Aukos žemiau \$5000 galima nurašyti nuo federalinių mokesčių. Čekiai išrašomi "Baltic Rights Rally, Inc." ir siunčiami šiuo adresu: 1617 Fairway Lane, Naperville, Ill. 60540.

Pabaltiečių žygio už žmogaus teises egzekutyvinis komitetas

**EXPERIENCED
TEXTILE MACHINE OPERATORS**
Wanted for North Bergen, N. J. Must be willing to train in Passaic, N. J. Good salary & union benefits. Language no barrier.
HIGH VACUUM TECHNOLOGY
180 Dayton Ave.
Passaic, N. J. 07055
201-472-9790 (26-32)

**EXPERIENCED
FIXERS
WANTED**

Large diameter knitting machine mechanics needed. Plenty of overtime, excellent fringe benefits, steady work assured. Double knit background a definite asset.

**CONTACT ED. HERRING
AMTEX, INC.**
P. O. BOX 1475
CLEVELAND, Tenn. 37311
615-479-5491 (23-29)

ISPŪDŽIAI IŠ VILTIES DRAUGIJOS SUVAŽIAVIMO

Šių metų gegužės mėnesio 29 dieną, Philadelphiaje įvyko Vilties draugijos suvažiavimas. Pagal nusistovėjusią tvarką suvažiavimas vyko Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimo paskutinės dienos paskutinių valandų metu. Jis prasidėjo 3 valandą po pietų ir 5-tą valandą viešbutis reikalavo salę apleisti. Taigi, dvi valandos Vilties draugijos suvažiavimui! Nežiūrint susirinkimui skirtu trumpu laiku jis buvo gana našus savo nutarimais.

Suvažiavimui pirmininkavo inž. Eugenijus Bartkus padedant Stellai Abraitienei ir sekretoriavo A. Švažas. Pranešimus darė Vilties draugijos pirmininkas inž. K. Pocius, Dirvos redaktorius V. Gedgaudas, Dirvos įkurdinimo komisijos pirmininkas dr. D. Degėsys ir Dirvos atstatymo vajeaus Clevelando komiteto pirmininkas dr. V. Bložė. Iš Vilties draugijos pirmininko K. Pociaus pranešimo (žiūr. Dirva Nr. 25) paaiškėjo, kad iš chicagiečių sudaryta Vilties draugijos valdyba, kartu su New York'e tuo metu buvusia Tautinės Sąjungos valdyba, keletą kartų lankėsi Clevelande ir turėjo visą eilę posėdžių Dirvos įkurdinimo ir jos atstatymo reikalais. Tie posėdžiai visada buvo darnūs ir darbingi.

Dirvos redaktorius V. Gedgaudas savo pranešime nupasakojo dabartinę Dirvos padėtį, pastebėjo, kad dabar nuomojamose patalpose, kurios yra pigios, erdvios ir švarios, su nedideliu personalu Dirva gali išsilaikyti iš prenumeratos, skelbimų ir smulkių aukų, kurias supranta sunkumus skaitytojai prideda prie savo prenumeratos. Sekant statistiką, skaitytojų per paskutiniuosius metus ne tik kad nesumažėjo, bet dar padidėjo. Dirva dabar, neturint savo spausdinimo mašinos, yra surenkama, sulaužoma į puslapius ir nuvežama į amerikiečių spaustuve, kur moderniškomis mašinomis per dvi valandas atspausdinama ir paruošiama ekspedijavimui. Atstatymui sutelkta me fonde, kaip visi nariai galėjo matyti iš išsiuntintų apyskaitos, š. m. sausio 1 d. buvo 64,650.79 dol. Jie yra laikomi dviejuose bankuose taupymo sąskaitose, yra neliečiami ir nenaudojami Dirvos leidimo ir administracinėms išlaidoms padengti.

Revizijos komisijos pranešimas buvo priimtas be skaitymo ir be paklausimų, nes visi nariai jau buvo gavę paštą.

Dirvos atstatymo vajeaus komiteto pirmininkas dr. V. Bložė pranešė, kad Dirvos

atstatymo vajeaus Clevelande davė gana gerus rezultatus ir jis tikisi, kad šių metų eigoje tie rezultatai dar pagerės.

Dr. D. Degėsys užbaigdamas įkurdinimo komisijos pranešimą pasiūlė, kad susirinkimas pasisakytų dėl Dirvos vietovės. Toks susirinkimo pasisakymas užkirstų kelią gandams, kad Dirva gali kiekvienu metu būti perkelta į Chicago. Susirinkimas vienbalsiai pasisakė, kad Dirva turi pasilikti Clevelande. Čia reikia paminėti, kad toks pat nutarimas buvo jau padarytas Vilties draugijos suvažiavime įvykusiame Detroite 1973 metais.

Antras įkurdinimo komisijos pirmininko pageidavimas buvo, kad susirinkimas pasisakytų dėl Dirvos spausdintuvės apimtys, būtent, ar apsimoka pirkti spausdinimo mašinas ir Dirvą spausdinti savomis jėgomis ar ją spausdinti kitur, kaip dabar ji yra spausdinama. Buvo prieita išvados, kad išigijimas savų mašinų šiuo metu būtų nuostolingas. J. Kapočiui pasiūlius, Dirvos spausdinimas paliekamas toks, koks yra dabar. Tačiau dauguma pageidavo, kad Dirva bandytų išgyti nuosavus namus.

Vilties draugijos bėgimų reikalų svarstymo metu dr. D. Degėsys pasiūlė keisti Vilties draugijos suvažiavimo laiką. Jis aiškino, kad Vilties draugijos suvažiavimo laikas būna visada skiriamas tuo metu, kai didesnė suvažiavusių dalis rengiasi grįžti į namus, o likusieji dalyviai jau išsisėmę nori tik greičiau atmesti bet kokius pasiūlymus. Naujasis ALT S-gos pirmininkas A. Mažeika pa-

reiškė, kad ateinančio Tautinės Sąjungos seimo metu, Vilties draugijos susirinkimui bus skiriamas patogesnis laikas, gal būt pirmos suvažiavimo dienos metu. Visi susirinkusieji šį naujo sąjungos pirmininko pareiškimą užgyrė. Taigi, reikia manyti, kad ateinančio Vilties draugijos suvažiavimo metu bus pakankamai laiko išsamiai aptarti mūsų spaudos bėgamuosius reikalus.

Į Naują Vilties draugijos valdybą iš keturiolikos kandidatų išrinkti šie asmenys gavę daugiausiai balsų: inž. K. Pocius — 1763 balsus, inž. J. Jurkūnas — 1586, J. Kazlauskas — 1304, inž. P. J. Nasvytis — 1134, A. Laikūnas — 1020, V. Abraitis 929 ir dr. V. Dargis — 867.

Į revizijos komisiją perrinkti: dr. J. Maurukas, S. Astrauskas ir F. Mackus.

Nominacijos komisiją sudarė: Br. Kasakaitis, dr. P. Švarcas ir J. Sirusas.

Mandatų komisiją sudarė: J. Bubelis ir p. Mackuvienė. (d)

Aukojo Dirvos atstatymui

Dirvos atstatymo fondui aukojo:

ALT S-gos Philadelphiajos skyrius	100.00
ALT S-gos East St. Louis skyrius	100.00
Kostas Ramonas, Chicago, Il.	100.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

PLASTIC INJECTION MOLDING FOREMAN or ASSISTANT
Excellent opportunity for individual with heavy experience in custom injection molding for Mt. Clemons area Plastic Manufacturer.
Call STAN DAWIDOWSKI 313-791-3000 (19-28)

1977 EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ iš BOSTONO, CHICAGOS, NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Vienos savaitės: Rugsėjo 18 — \$838.00

Dviejų savaitių:

Birželio 15 — \$1158.00	Rugpiučio 10 — \$1195.00
Liepos 13 — \$1195.00	Rugsėjo 7 — \$1158.00
Liepos 27 — \$1195.00	Gruodžio 21 — \$999.00

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ KITŲ MIESTŲ su papildomu mokėsiu.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENE

GRUPĖSE VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS — PATARTINA REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU.

Darbo valandos: Kasdien nuo 9-5, penktadieniais nuo 9-7. Šeštadieniais uždaryta.

PRICES ARE NEW, based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval.

Norintiems atsikviesti giminės iš Lietuvos sutvarkome reikalingus išskvietimo dokumentus.

Inž. A. Sperauskas ALT S-gos seima padarė pranešimą apie Vliko veiklą.

PRANEŠIMAS APIE VLIKO DARBUS

Algio Sperausko, Lietuvių Tautinio Sąjūdžio pirmininko ir atstovo VLIKo Taryboje pranešimas ALT Sąjungos seime 1977 m. gegužės 28-29 dienomis Philadelphiaje.

Lietuvių Tautinis Sąjūdis yra politinė organizacija, kurios tikslas palaikyti gyvą Lietuvos laisvinimo bylą per savo atstovus VLIKe, kurio veikla nesiriboja vien Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Taigi ir Tautinis Sąjūdis, kaip jums gerai žinoma, ribojasi savo veikla tik VLIKe apimant visą laisvąjį pasaulį. O šiame krašte visą tautinės minties veiklą — kultūrinę ir politinę atlieka Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, o į Sąjūdį skiria savo atstovus, kurių šiuo metu yra: Vytautas Abraitis, Stepas Mackevičius, Aleksandras Vakselis, Regina žymantaitė ir Algis Sperauskas pirmininkas. Kanados atstovas yra Tomas Sperauskas ir Anglijos Kazys Bačiauskas. Kaip matome, Tautinės Sąjungos yra penki atstovai. Sąjūdis turėjo du savo posėdžius bei telefoninių pasitarimų.

VLIKo Taryboje šiuo metu yra du atstovai: Algis Sperauskas ir Regina žymantaitė, antrininkė. VLIK taryba posėdžiauja kas du mėnesiai ir pirmininkas keičiasi rotaciniu būdu. Tarybą sudaro 15 organizacijų, nors savo atstovus yra pasiskyrusios tik 14 organizacijų.

Šiuo metu VLIKo valdyboje yra asmenys, kurie nepriklauso jokiai partijai ir yra tokių, kurie sako, jog partijos yra atgyvenęs reikalas ir vis siūlo VLIKą perorganizuoti. Tai daro daugumoj tie, kurie neturi partijos užnugario ir atstovauja tik save.

Tautinio Sąjūdžio atstovai laikosi Tautinės Sąjungos seimuose padarytų nu-

tarimų, ypač kiek lietu kursos Vilniuje, taip pat ir kituose klausimuose.

Paskutiniu laiku trumpai pažvelgkim į VLIKo atliekamus darbus, kurių daugiausia rūpesčio ir lėšų pareikalavo Brazinskių byla. Yra leidžiama ELTA lietuvių, anglų, prancūzų, italų ir ispanų kalbomis. Taip pat VLIKas turi dvi programas radijo Europoje. Radijo programa Madride valdžios buvo uždaryta, o iš Filipinų neįmanoma programą testuoti dėl techninių priežasčių.

VLIKas įsteigė teisių komisiją, kuriai vadovauja dr. Domas Krivickas. Ta komisija ruošia memorandumus Belgrado konferencijai. VLIKas išleido dr. V. Sruogienės knygą "Steigiamasis seimas" ir apie Kalantą leidinį anglų kalba. Dabar yra ruošiamas anglų kalba knyga enciklopedinio pobūdžio. Ją redaguoja M. Drunga.

Kaip žinote, tautinis Sąjūdis lėšų pats netelkia. Tautinė Sąjunga apmoka būtinas išlaidas, t. y. nario mokestį 100 dol. metams. Kitas išlaidas, o jų susidaro nemaža padengiamie patys. Dėkoju ALT S-gai ir R. žymantaitėi, kuri savo pareigas sumaniai atlieka, pašvenčia tam nemaža laiko, bet ir lėšų kelionėms.

Čia pateikiu tik kai kuriuos VLIKo atliekamus uždavinius ir ta proga nori paminėti, kad VLIKo valdyboje yra tik šeši asmenys ir tai sudaro daug bereikalingo laiko gaišinimo, nes neįmanoma nieko nutarti, visada išeina trys prieš tris, o VLIKo pirmininkas neturi balso persvaros, kaip yra kitose organizacijose ar institucijose.

GENERAL OFFICE

Openings available for qualified full time & part time clerks in our main office. Duties include typing, order processing, filing and phone work. If you are detail oriented

Call 216-881-2006, Ext. 66

Between 11 a.m. — 4 p.m. Mon. thru Fri. only.

(20-26)

AR VERTA ĮSIFILTRUOTI?

Prof. kun. Vladas Jurgutis, šviesi ir labai įdomi asmenybė, per savo finansų mokslo paskaitas V. D. universitete dažnai paliesdavo žmonijos kultūros klausimus. Atsimenu jo pasakymą: "Žmonija savo kultūros progreso kelyje žengia tris žingsnius pirmyn, bet tuoj pat du žingsniu atgal".

Mes išeivijoje pešamės, ką ir kaip turime daryti, kad mūsų tautai padėtume laisvėti. Br. Raila savo Dialoge dėl tautos laisvinimo parašė labai daug gražių ir teisingų minčių, padarė net sensacingus pasiūlymus, tad verta pasvarstyti tuos jo pasiūlymus, gal pažengsime, kad ir ne visą žingsnį, tai bent vieną milimetrą tiesos link.

Raila cituoja Milovą Džilą: "Būti revoliucionieriumi gali būti žavinga ir romantiška, ypač jei nereikia už tai apmokėti savo galva arba kalėjimu. Bet revoliucija yra labai rimtas dalykas, pateisinamas tik tuomet, kai ji puoselėja tautos gerovę. Kai ji paliauja būti padėties pasikeitimo priemone (instrumentu), revoliucinė valdžia tuojau virsta smurtu ir tironija... Kol kas revoliucijos padėdavo pakeisti valdžią ir nuosavybės formas, bet jokia revoliucija dar nepakeitė žmogaus prigimties ar tautos charakterio". (497 psl.).

Rašydamas apie generacijų konfliktą, Raila duoda Marinos Gorodeckaitės nuomonę, kurią ji dėstė 'Europos Lietuvoje'. Gorodeckaitė į Bostoną pakliuvusi tuo metu, kai lietuvių tarpe vykęs didžiausias skilimas tarp jaunuomenės (šviesos-Santaros) ir senosios gvardijos. Ji rašo: "Jaunieji buvo apšaukti velniais, komunistais, smirdinčiais padarais ir panašiai... Dabar čia vyksta tikras karas, kuris nėra naudingas nei vieniems, nei kitiems". Toliau: "Nesusipratimą tarp abiejų pusių dar paaštrina tai, kad jaunosios kartos išsilavinimo lygis yra aukštesnis už senosios... Prie to prisideda dar ir tai, kad Amerikos aplinka apskritai nepakelia žmogaus bendrojo kultūrinio lygio, kaip pav. Anglijoje, dėl to mūsų tautiečiai dar labiau nutolsta nuo vakarietiškos kultūros vertybių", (489 psl.).

Gorodeckaitė čia Venzueloje turi savo 'mažytę istoriją'. Jos žodžiai rodytų, kad ji iš tos savo mažytės istorijos išsikrapštė.

Raila, padažęs plunksną į rašalinę, parašė: "Taip pat ir jaunosios kartos kultūrinis lygis protarpiais aukščiau iškyla, ypač kai prie to prisideda senoji karta savo anksčiau įsigytom žiniom ir sunkiu darbu. O šiaip jau ne tik lietuviškas jaunimas

KAZIMIERAS NAUSĖDAS Venezuela

dažnai mėgsta arogantiškai pūstis savo aukštesniu išsilavinimo lygiu už vyresnius. Tai naturalus ir visuotinis polinkis. Kas nežinom, kai kiaušinis ne kartą moko vištą, kaip jis turėjęs būti geriau padėtas, ypač užperėtas kiaušinis". (489 psl.).

Raila, lyg sėdėdamas prie Olimpo kalno ant šalto akmens, kaip vyresnis mokytojas, sako: "Tikrasis ginčas ir net 'karas' vyksta iš tikrųjų ne dėl generacijų fiziologijos, bet dėl idėjų ir metodų". (490 psl.).

Pacitavęs Algimanto Mackaus vieną eilėraštį, kur kalbama apie mirusią kalbą, Raila pasisako kalbėjęs ir kalbėsias ta 'mirusia' kalba. Raila, tai 'mirusiai' kalbai norėdamas duoti ne tik turinį, bet ir smarvę, pasako: toji "kalba miršta ne tautoje, bet tik jos merdinčiuose išeiviuose". (531 psl.).

"Man sudrebėtų ranka mesti akmenį į tautietį, kuris švariais ir garbingais būdais gyvai domisi savo tautos likimu ir jos žmonių sopuliais. Domisi nepavirsdamas priešo propagandos įrankiu ir tokiu avinu (net ne vilko, o tik avino kailįje), kada jau sunku atskirti, kur diversijos kinivarpai skverbiasi už rublį ir kur, kas beveik dar blogiau — už dyką". (444 psl.).

"Maskolberniai komunistai lietuviai, kaip ir jų viršininkai Kremliuje, 'bendradarbiavimo' su laisvais lietuviais iš tikrųjų nenori ir jo bijo net labiau, kaip daugelis mūsų su jais". (443 psl.).

"Atsirado šūkis 'Veidu į Lietuvą'. Šviesos-Santaros Federacija suruošė paskaitų ciklą ta tema New Yorke ir Chicagoje, kur ir man teko prisidėti prie tos kšės maišymo ir sūdrimalo padidinimo." (426 psl.).

"Veidu į Lietuvą šūkis — atsukti į Lietuvą visą veidą, abi aki ir abi ausi — taigi veidą, o ne kurią kitą mažiau garbingą žmogaus užpakalinę kūno dalį." (428 psl.).

Dialoge Raila aprašo ir savo tris paskaitas 1966 m. balandžio mėn. New Yorke, Chicagoje ir vėliau Parcinkuliaus angelų karalienės tos rengėjai buvo tautininkai, ten šviesa-Santara. Chicagoje Raila buvo paklaustas rengėjai buvo paklaustas: "Sidzikauskas ir aš vis dar manom, kad istorinio proceso nesam išmesti negrąžinamon praeitin, ir jeigu taip, tai kokį mes vaizduojamės dar galėsią atlikti vaidmenį lietuvių tautos ateities gyvenime?" Raila davė labai gražų atsakymą. Bet dar gražesnės ir teisin-

gesnės mintys yra tos, kurias jis tada nutylėjo, bet savo Dialoge parašė: "dar kažin ką labiau atskirs nuo tautos 'istorinis procesas', kažin katrie lietuvių tautos liaudžiai ir proletariatui bus svetimesni, labiau nesuprantami ir jų sielos nepažįstantys? Ar aš, sunkumuose užsigrūdinęs darbininkas ir istorinio proceso nesumaltas lietuviškas žvirgždas, ar jūs — Amerikos kolegijų profesoriai, apiponėję daktarai, inžinieriai ir chemikai, sociologės ir psichologės?" (453 psl.).

"Ir kada jau nebeturim geresnių argumentų, sakom: laisvė laimės prieš tironiją, tiesa nugalės melą, teisingumas priespaudą! Laisva mintis sutraukys vergijos pančius. Dievas galų gale perklupeš šetoną! Žus visi tironai, priespauda ir okupacijos, Lietuva vėl bus laisva ir laiminga". (531 psl.).

Įspėjimas.
"Maskolinis Lietuvos priešas per savo kvislingus... Dusina jis mus visus, skverbdamasis ir į laisvųjų lietuvių sambūrius užsieniuose, vienus glostydamas, kitus aplaižydamas, šen ten infiltruodamas savo vikšrus".

"Jie filtruojasi tarp mūsų, mes filtruokimės tarp jų. Be abejo, tai nuolatinė rizika, painiausia iš visų zigzagų, sunkiausia iš visų sunkenybių: siekti, kad komunistas nebūtų Lietuvos surusininimas, įrodyti, kad jis turi teisę ir pajėgą tapti 'lietuvišku komunistu'. Iki tol, kol prašvis tikroji valstybinės, tautinės ir asmeninės laisvės aušra". (423 psl.). (Mano pabraukta). Reiškia, tada mes tą 'lietuvišką komunistą' pasiūsiame po velnių, pridėdu.

Visi, kurie sieks įsifiltruoti, o ypač Br. Raila, turi žinoti, kad komunistus galima apkaltinti visokiais griekais ir nusikaltimais, bet tik ne jų durnumu...

Kalbant V. Kavolio makaronišku stiliumi, filtracijos dimensija turi savą logikos imperatyvą: prieš įsifiltruojant reikia išsifiltruoti. Reikia parodyti, kad esi apsiplėjęs nuo pelėsių, kad esi išlindęs iš griuvėsių, kad esi išsigydęs nuo vėžio, kad nekalbi 'mirusia kalba', kad esi švarus įžengti į 'istorinio proceso' šventyklą. Tas dalinai jau atliktas: tautinė srovė iškeikta, pasakyta, kad Dirva jau 15 metų meluoja.

Raila sako — jis filtruojasi tarp mūsų, mes filtruokimės tarp jų. Jeigu mes, tai reiškia ir aš. Na, jei ir aš turiu filtruotis tarp jų, tai man pasidaro visai rimtas reikalas.

Raila reikalauja filtruotis tarp komunistų, kad iš-

Julija ir Nadas Rasteniai, atšventę 50 metų vedybinio gyvenimo, lankėsi Clevelande ir paliko Dirvai 15 dol. auką. Poetas Nadas Rastenis yra ALT S-gos garbės narys ir 1935 m. K. Karpui išvykus su ekskursija į Lietuvą, pavadavo Dirvos redaktoriaus pareigose.

gelbėtume Lietuvą nuo surusinio. Romėčiai sakydavo — saldu mirti už tėvynę. Raila nereikalauja mirti už tėvynę, tik įsifiltruoti tarp komunistų. Ir ne visam laikui įsifiltruoti, o tik iki tol, kol prašvis aušra...

Bet, kad man atrodo, Raila mums siūlo savo spąstus. Man atrodo, kad Railos mes yra jūs. Kodėl čia mes yra jūs?

Įsivaizduokime — Raila paruošia, atsišaukimą kuriame sako, kad jis nori įsifiltruoti į komunistų partiją, bet iki kol prašvis aušra. Kai prašvis aušra, jis į komunistus mes molotovo kokteilio bombą ir juos sugadins. Tą atsišaukimą jis priklįjuoja prie komunistų partijos būstinės durų, įeina į vidų ir sako: "aš noriu įsirašyti į partiją". Nenorėčiau matyti to vaizdą, kaip tada Br. Raila iš tos komunistų partijos būstinės būtų išfiltruotas.

Bet ar man reikia filtruotis? Dialoge randame vieno Lietuvos komunisto nuomonę apie Lietuvos išsilaisvinimo galimybes. Skaitome: "Užsienio lietuvių pastangų išvaduoti Lietuvą neniekinu, nesityčioju, kaip daro kiti komunistai... Jo nuomone, jei bus pasiekta reformų, protingesnės santvarkos, laisvėjimo, tai jų pačių pastangomis. Tiksliau — visos Tarybų Sąjungos tautų pastangomis. Jų kiekviena turi savo pagrindį, nes visi gyvena dvigubu gyvenimu. Nėra nieko pastovaus, didelio, griežtai organizuoto. Bet gemalai yra. Jie nuolat naikinami, bet vis neišnaikinami". (492 psl.).

Dabar iš ten gaunamos žinios patvirtina to komunisto pasakytą faktą, kad ten visi gyvena dvigubu gyvenimu. Jie ten yra priversti gyventi dvigubu gyvenimu ir gyvens tol, kol prašvis aušra... Bet kodėl mes turėtume filtruotis į komunistų partiją ir pra-

dėti gyventi dvigubu gyvenimu? Man atrodo, kad mes, gyvendami dvigubu gyvenimu, užsidarytume savo burnas prieš komunizmą apskritai ir prieš mūsų tautos pavergėją specialiai. Taigi Railos pasiūlymą reikia palikti Railai.

Mes tik prisiminkime ką karo įsifiltravusieji, besifiltruojantieji ar įsifiltravusius, nors ir ne visuomet, bet ne retai palydintieji? Mes žinom, kad Kremlui bet kuris lietuvių žygis į Washingtoną labai nepatinka. Po kiekvieno žygio mes tuojau išgirstam išdilusios plokštelės dainelę: Amerika mus neišlaisvins, saldu nusifotografuoti, didinga įdėti fotografiją į savus laikraščius, parodant, kaip "mes Lietuvą laisviname". Kai lietuviai įneša respublikonams ar demokratams pavergtos Lietuvos reikalų 'platformą', vėl išgirstame tą pačią plokštelę — platforma blogai paruošta, pilna tarptautinės teisės prieštaravimų, niekas tos platformos nevykdys, tai tik rinkiminė propaganda, kuri baigiasi tik saldžiu nusifotografavimu ir pasigyrimu saviems.

Bet Amerikos rinkimuose, apart respublikonų ir demokratų, būna ir kitų kandidatų į prezidentus, artimesni įsifiltravusiems. Ar tie įsifiltravusieji ar juos palydintieji kada nors parengė 'gerą, tobulą' platformą ir ją mėgino, nors ir be saldžių nusifotografavimų, parodyti bet kurias mažiausias pastangas, kad tie prezidentiniai kandidatai bent koku žodeliu pasisakytų dėl Lietuvos okupacijos? Ar čia nematyti įsifiltravusiems ir jų palydovams uždėti žąslai? Tie žąslai yra gana stiprūs...

WANTED EXPERIENCED
COLD DRAWN STEEL MILL
Needs experienced operators capable
of set-ups and complete handling of
combined drawing machine. Excellent
salary and all fringe benefits.
BARNABO STEEL CORP.
8455 Ronda Drive,
Canton, Mich. 48107
West of Haggerty, South of Joy
(19-28)

PADĖTIS LENKIOJE

RIMAS DAIGŪNAS

Lenkija užima integralinę rolę Maskvos ekspansijos fronte prieš Vakarų demokratijas. Valstybės, kurioms prievarta primesta "socialistinė" santvarka, kurias vulgariai vadina "SSSR satelitais", apjungtos į made in Moscow sąjungą, taip vadinamą Varšuvos paktą. Ir, išviršiniai žiūrint, Lenkija aktyviai veikia "komunizmo statyboje".

Ar iš tikro taip?

Ne visai. Greičiau priešingai — Lenkija stabdo "komunizmo statybą", ožiujasi, rodo ragus, ieško laisvės ir išsivadavimo iš "socialistinės" diktatūros.

Iki šiol Lenkija išlaikė palyginamai su kitais satelitais ryškų savistovumo akcentą. Katalikų bažnyčia pasidarė tikras laisvės siekių garantas Lenkijos konstitucijos ribose. Milžiniški religiniai saskrydžiai pasiekia kelių šimtų tūkstančių dalyvių. Statomos naujos bažnyčios, veikia viešuosios, į bažnyčios kasas įplaukia milžiniškos aukų sumos.

Kitas laisvės poeškių veiksnys studentija. Minios studentų, esant protesto progai, išeina demonstruoti, aukštai plėvesuoja juodos vėliavos. Dainuojamos senos revoliucinės dainos, jų tarpe garsioji "Varšavianka", kadaise skatinusi kovoti prieš carą ir carinę Rusiją.

Iki šiol tas lengvas, paryžietiško žanro gyvenimas, su kavinėmis, meno sambūriais, avangardine daile, drąsiu ir išradingu filmu — visa tai artina lenkus prie vakarinių demokratijų, visa tai neleidžia jiems skęsti apatiškame apmaude, kaip tai pastebima sovietų tvarkos narkotizuotoje Rusijoje.

Lenkų protesto nuotaikos rūpestingai sutelpa jų konstitucijos rėmuose. Taip saugiau. Neseniai šalį nusiaubusios riaušės paliko lavonus ir sovietinių tankų vikšrais sutraiškytus protestuotojų kūnus. Dabar protestams stengiamasi suteikti ekonominio pobūdžio vaizdą. Ir matome įdomų politikos ir ekonomikos raizginį. Kainų kėlimas provokuoja demonstracijas, o tų demonstracijų tramdymas ataidi asmens laisvių problemomis.

"Socialistinė" santvarka Lenkijoje yra ne kas kita kaip grubus valstybinis kapitalizmas. Valstybė perėmė privataus gamintojo pozicijas, pasidarė sąlygas diktuojančiu darbdaviu, kapitalistu vienvaldžiu ir ši-

(Nukelta į 12 psl.)

PIRMOSIOS GYVENIMO DIENOS BRAZILIOJE

FELIKSAS RALICKAS

1927 m. spalio mėn.

Stotis kas kart tolo ir pasislėpė už kalno. Mūsų sunkvežimis-automobilis su trylika lietuvių šeimų smarkiai lėkė lygiu siauru keliu, keldamas tirštą, raudoną dulkių debesį.

Slinko pro šalį tai tušti dirvonai apaugę sausa stora žole, tai reti miškai, kur augo toli nuo vieno kito reti maži medžiai, tarp aukštos žolės. Toliau stūksojo kalnai, apžėlę tropikų miškais, tai driekėsi platūs slėniai, kur ne kur numėtyti aukštomis palmėmis. Kai kur kalnų pašlaitėmis stovėjo baltų mūrinių namų kaimelis. Tolimam horizonte mėlynavo aukštos kalnų viršūnės.

Pat vidurdienis. Niekur nei gyvos dvasios, visur amžina tyla. Saulė neapsakomai degina mūsų dar neįpratusius kūnus. Važiuojame į kavos plantaciją. Bet kur ir ar dar toli ta mūsų pažadėtoji kavos plantacija — mes nežinojome.

Artinomis prie didelio miško. Automobilis sutriūbijo ir įlėkė į mišką. Liko vėsu — gera, saulės spinduliai vos vos begalėjo prasiskverbti pro tankias vijoklių supintas šakas — tai tropikų miškas. Tankūs, aukšti, visaip susikreivinę medžiai, nuo pat šaknų iki viršūnių, begalo supinti viens su kitu storais ir plonais vijokliais. Kelias siauras: medžių šakos ir vijokliai karojo ant mūsų galvų. Turėjome pasilenkti, kad kepurį nenutrauktų.

Čia vėl ta pati ramybė. Tik auto terškimas sutrukdė tylą, nuaidėdamas toli per tankumyną. Tada pakildavo nuo artimųjų šakų margaspalviai paukščiai ir dingdavo tankumynėn. Kur medžių šakos praretėdavo ir prasi-skverbėdavo saulės spinduliai, klajojo daugybė drugių ir kolibrų po vijoklių ir žydinčių medžių žiedus.

Išvažiavę iš miško pamatėme plačią kavos jūrą, ir truputį pakalnė stovėjo baltų mūrinių namų kaimas. Tikrai jau čia bus toji "Sao José", beveik visi kartojo, tartum nujausdami ateinantį kelionės galą.

Palengva nusileidom į pakalnę, įvažiavome į kaimą. Kaimas lyg išmiręs. Niekur nė gyvybės. Mat, visi darbavosi lauke. O likusios namie moterys ir maži vaikai sau triūsėsi trobos viduje. Auto terškimas sudrumstė kaimo tylą. Iš kelių trobų išėjo juodos, juodos negrės; kai kurios iš jų rūkė pypkes. Jos nuostabiai į mus žiūrėjo ir lydėjo akimis. Iš kitų trobų išlėkė keletas juodų ir baltų saule nudegusių vaikų; visi susitepę raudona žeme, basi, rėkaudami bėgo paskui vežimą. Beveik pačiame kaimo gale sustojome, prie kelių, matyt, niekieno gyvenamų trobų. Mus sutiko keli vyrai, iš kurių vienas, čekoslovakas, netaisyklinga rusų kalba tarė: "Kiekviena šeimyna gali užimti po vieną namelį", ir dar pridėjo, kad visais reikalais galėsią kreiptis pas jį, o jis kalbėsiąs su šios plantacijos ūkvedžiu (fiskalu). Ir parodė vieną liesą rudą vyrą. Jo tamsių rudų akių žvilgsniai dažnai lakiojo nuo vieno prie kito lietuvių veido. Narsus žmogus, pamaniau. Pagyvensime, susipažinsime.

Štai ir gavome "rūmus" — mažas namelis, langas viename šoniniam kambaryje, langas kitame, iš kito namo šono ir vėl langas trečiojo užpakalinio kambario. Nei vienas neturi rėmų, nei stiklų, tik medinės langinės kabojos lango šone iš vidaus uždaromos. Iš kiemo prilipdyta prie trobos maža virtuvė. Ji lango jau nebeturėjo; tik maža skylė dūmams išeiti. Grindys — paprastos: pilkos žemės, minkšta asla. Vietoje lubų — tuštuma ir pro ją aiškiai matyti kreklių ir molio lentelių reginys. Visur išlandžiojau, viską apžiūrėjau; sakau, kad barškuolės gyvatės nebūtų kur kampe susirangiusios.

Bus gerai čia gyventi, motute, tariau jai, bestovinėiai prie durų. Mačiau, kaip ji bailiai peržengė slenkstį ir kažin kaip liūdnei ir abejingai metė žvilgsnį iš vienos vietos į kitą. Ji gerai žinojo, kad užtektų vienos ašaros jos akyse, ir visų taip įtempta nuotaika nutrūktų ir įpultų į didžiausią nusiminimą. Todėl, stengdamasi neparodyti savo nusiminimo, dirbtinai šyptelėjo ir tarė: "Taip, žinoma, bus gerai ir gyvensime, kad tik Dievas padėtų".

Mūsų trobelė, dar tik neseniai būvusi tuščia, prisipildė gyvybės. Viename kambaryje jau buvo išklotas asla sausomis ilgomis žolėmis, kurių tėvelis pripiovė vieno lietuvių atvežtu piaučuvu. Tai bus žolių patalas artėjančiam nakties poilsiui. Virtuvėje jau liepsnojo virė dar naujam puode ryžių košė.

Gatvėje prie mūsų trobų vėl prisirinko daugybė vyrų ir moterų ir dar daugiau vaikų. Visi jie buvo juodi ir tamsiai raudoni, kiti buvo balti, — saule nudegę. Vyrai dėvėjo balto arba pilko rūbo kelnes, sujuostas diržu, prie kurio kuone visi turėjo pasikabinę ilgą siaurą ir labai smailų peilį įmautą į išgrąžintą mautuvą. Peilio (faca) rankena turėjo gražiai išmargintus ornamentus.

Vilkėjo įvairių spalvų marškiniais, ant galvos dėvėjo plačių kraštų skrybėles, sudulkėjusias raudonomis žemės dulkėmis. Kai kurių skrybėlės jau buvo kiauros, ir kyšojo išlindę plaukai. Visi vaikai ir kai kurie vyrai buvo basi, kiti dėvėjo raudonos odos pusbačius. Visų rūbai buvo apdulkėję ir vietomis sutepti raudona žeme.

Moterys vilkėjo ilgomis paprastos medžiagos sukniomis. Kai kurios turėjo pasisodinę ant dešiniojo ar kairiojo šono vaikus. Visi jie nepaliaunamai žiūrėjo į mus, klausės mūsų kalbos garsų ir kažin ką tarp savęs kalbėjo.

Saulė pasislėpė už kalnų. Temo. Greit liko tamsu. Danguje nei vieno debesėlio, kaip ir dieną kad buvo. Tūkstančiai žvaigždžių mirgėjo tamsioj dangaus mėlynėj. Seniai pažinau Grigo ratus ir sietyną. Ėmiau dabar jų ieškoti, bet Grigo ratų niekur neradau. Sietynas buvo kažikur daugiau šone pakilęs.

Pavalgėme pirmąją plantacijos ryžių vakarienę. Visi labai pavargę. Sugulėm ant minkštos žolės, tačiau nei vienas užmigti negalėjome. Lindo mintys viena po kitos, maišėsi įvairūs vaizdai taip įkyrėjusios kelionės. Kokia bus ateitis? Kas laukia sekančią dieną? Suplaka smarkiai širdis. Šalti šiurpuliai nukrato visą kūną. Lauke jau viešpatavo tyla. Tik tūkstančiai žiogų įvairiausiais balsais aplinkui čirškė. Tuoju už mūsų trobos stačiam griovyje užė, kriokė nuo uolų mažas upelis. Nuovargis vis tik paveikė ir užmerkė akis, nuvydamos visus rūpesčius.

Nežinau, ar ilgai mes miegojome, kai aš išgirdau plantacijos dvare tankų mažo varpo skambėjimą. Visi sujudome ir atsikėlėme ir vieni kitų klausiamė, ką tai reikštų? Dargi begalo tamsu. Argi gali būti ženklas jau eiti į darbą. Apsirengiau ir greit išėjau į gatvę, sakau, žiūrėsiu, ar kiti jau eina į darbą. Bet visur ramu, niekur nė balso. Tik tie patys žiogai tebečirškia, ir griovyje upelio vanduo vienodai užia.

Toli rytuose pradėjo dangus švysti. Greit pasidarė šviesu ir pirmieji saulės spinduliai užkrito ant mūsų kaimo. Tuo pačiu laiku išgirdome gale kaimo rago balsą. Vėl išėjau pažiūrėti, ką dabar tas rago balsas reiškia. Gale kaimo ant įkaltų į žemę drūtų medžio įvairaus aukščio, kurie tinka, lyg laiptais perlipti tvorą, stovėjo tas pats, "fiskalas", aukštas liesas rudas vyras. Jis tris sykus pakartojo rago pūtimą ir nulipo nuo "tų medžių". Vos tik trečiojo rago balsas nuskambėjo, kaime prisipildė žmonių ir visi ėjo į kavos lauką. Vaikai, užsimetę ant pečių maišus, rito dratinius sietus, moterys, vyrai, jauni ir seni ėjo į kavos lauką. Visi lietuviai susirinko draugėn ir laukiam. Atėjo "fiskalas" ir tas pats čekoslovakas ir liepė visiems eiti, kur visi eina. Einame pas-kui visus, užlipom ant kalno. Aplinkui berybės kavos laukai. Kalnai ir pakalnės užsodinti tvarkingomis eilėmis kavos medžiais. Visur raudonos degtos plytos spalvos žemė dulka čia pat po kojų kai žingsniuojam. Pagaliau sustojome. Visi negrai ir baltieji dingo kavoje, tik girdėjosi lapų ir sausų šakų čežėjimas. Atvažiavo dveji ratai, kuriuos traukė po dvi poras mulų. Vežėčios kaip vežėčios, bet ratai ratai, beveik žmogaus aukščio. Juose atvežė kelias kopėčias, marškas ir kelis dratinius, mažučiais lankais rėčius. "Fiskalas" su knygele ir paišeliu rankoje rašė kiekvienos šeimos pavardę. Čekoslovakas dalijo visiems atvežtus įrankius ir mes gavome vieną ilgą kelių palų maršką, vieną rėtį ir kopėčias su atspiriu.

(Bus daugiau)

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7¼% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7½% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6½% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

**Saint
Anthony
Savings**

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Lenkijoje...

(Atkelta iš 11 psl.)

tokią santvarką pavadino... socialistine. Šis didžiulis blefas kiekvienam lenkui bado akis. Todėl išeidami gatvėn demonstruoti prieš kainų kėlimą, jie tuo pat demonstruoja prieš valdžią, prieš santvarką, prieš sovietinę jų šalies uzurpaciją.

Todėl ir represijos prieš demonstracijas žiaurios, neįmanomos demokratiniuose kraštuose. Perkėlus tokį "socialistinio" krašto elgesį į demokratinius kraštus, valdžia šautuvais ir tankais tramdytų Amerikoje protesto dėl aukštų kavos kainų reiškejus. Mat, jeigu kavą importuoja valstybė, protestas dėl kavos kainų yra priešvalstybinis veikimas...

Nors atžagareiviškai vykdoma maisto gamyba neša valstybei didelių nuostolių, valdžia vis nedrįsta kelti kainas. Tos kainos 1971 metais buvo užšaldytos. Valdžia nusigando protestų, beartėjančių prie politinių riaušių prasmės. 1976 metų bandymas kelti maisto kainas pasibaigė valdžios kapituliacija. Vienok demonstracijų tramdymas daug žmonių nuvarė į kalėjimus. Baismės buvo sunkios, žiaurios, kad ateityje bijotų eiti gatvėn su plakatais rankose.

Visuomenė pradėjo rūpintis, kad įkalintieji nebūtų kankinami, kad kalinimo sąlygos būtų lengvesnės. Po visą Lenkiją pradėjo spontaniškai kurtis "re presuotiems darbininkams ginti komitetai". Tada valdžia tyloomis pradėjo persekioti tų komitetų narius. buvo šalinami iš darbo, jiems atimdavo butus, teisę gyventi mieste, jaunieji kentėjo mokyklose, studentai universitetuose.

Įdukusi "socialistinė" valdžia ryžosi stambesniai žmonių įgąsdinimui. Prie labai neaiškių aplinkybių buvo nužudytas veiklus darbininkams ginti komiteto Krakuvos mieste narys, studentas Pyjas'as. Visuomenė atsakė į tą barbarybę demonstracijomis, pamaldomis, kur suėjo dešimtys tūkstančių gedinčiųjų maldininkų. Studento Pyjas'o mirtis sustiprino Lenkijos disidentų akciją.

Lenkijos disidentai neina į pogrindį. Anaipol, jie veikia arba nori veikti viešai ir Lenkijos konstitucijos rėmuose. Palengva perauga "darbininkams ginti sąjūdis" į "asmens laisvių gynbos komitetus". Tai suartina lenkus su ukrainiečiais, armėnais, lietuviais ir gruzinais, kur "Helsinkio nutarimams ginti komitetai" yra budrūs stebėtojai sovietinių nusikaltimų prieš asmens laisves.

Lenkijos disidentai vykusiai užėmė kurjožišką ir

Chicagos lietuviai

ANTANAS JUODVALKIS

PARTIZANO LUKŠOS-DAUMANTO MINĖJIMAS

Š. m. birželio 12 d. Jaunimo Centre paminėta už Lietuvos laisvę kritusieji kovotojai. Minėjimas koncentravosi Juozo Lukšos-Daumanto prisiminimu. Minėjimas pradėtas pamaldomis Jėzuitų koplyčioje, o tęsiamas didžiojoje salėje.

Minėjamą atidarė ir programą pravedė Juozas Ardys. Uždangai prasiskleidus, pasirodė Juozo Lukšos portretas. Dvi lietuvaitės padėjo gyvų gėlių puokštes, o aktorė Stasė Kielaitė paskaitė maldą iš Sibiro maldaknygės.

Pagrindinę kalbą pasakė Lietuvose atstovas Washingtono dr. Stasys Bačkis. Apie gyvybės auką kalbėjo dr. Adolfas Damušis, buvęs laikinosios vyriausybės narys. Dr. Nijolė Bražėnaitė – Paronetto, Juozo Lukšos našlė, paskaitė ištraukas laiškų, rašytų 1948 — 1949 m. Taip buvo nušviestas Juozo Lukšos-Daumanto gyvenimas ir pasiaukojimas savajai tėvynei.

Meninėje dalyje aktoriai Stasė Kielaitė ir Jonas Ke-

lečius perdavė montažą iš Daumanto "Partizanų". Ypač kraupiai nuskambėjo paritzano priesaika, sukel-dama šurpą.

Solistė Dalia Kučėnienė, akomponuojant dukrai Silvijai, padainavo Petrausko "Tyliai Nemunėlis teka, Eglės atsisveikinimą (iš Eglės žalčiu karalienės) ir Skaisčioji Marija (Lietuvos pogrindžio giesmė).

Scenos apipavidalinimas dail. Adolfo Valeškos, muzikinė talka Vandos Aleknienės.

Minėjimas praėjo susikaupimo ir ryžto ženklo. Minėjimas baigtas tautos himnu. Publikos buvo pilna salė.

Dokumentinė paroda

Baigus akademinę minėjimo dalį, visi gausūs dalyviai persikėlė į apatinę salę, kur buvo surengta kovojančios Lietuvos dokumentinė paroda. Parodai eksponatus davė ir parodą suorganizavo redaktorius Bronius Kviklys, talkinamas kelių pagelbininkų.

Paroda gausi įvairiais eksponatais: knygomis, nuotraukomis, leidiniais, plakatais ir kitais dokumentais. Dokumentinė paroda vaizdžiai parodo visą Lietuvos tragedijos eigą: raudonos armijos dalinių įvedimą, okupaciją, liaudies seimo rinkimus, delegatų siuntimą į Maskvą, Stalino "saulės" parvežimą, masines deportacijas ir žudymus, komunistų bėgimą, vokiečių karinę ir civilinę okupaciją, gestapo siautėjimą, lietuvių rezistencinę veiklą, leistus laikraščius, atsišaukimus, partizanų leidinius, Sibiro lietuvių gyvenimą, Kalanto auką, S. Kudirkos šuolį į laisvę, Sadūnaitę ir t.t. ir t.t.

Čia yra ne tik okupacijos metu leisti pogrindžio leidiniai, bet taip pat yra partizanų leisti laikraščiai bei atsišaukimai.

Keli dideli stalai nukloti tremtyje išleistais rezistenciniais leidiniais ir knygomis. Nemažiau parodyta ir antireliginių komunistų leidinių. Tas parodo, kiek daug okupantas skiria dėmesio antireliginei veiklai.

Mūsų išleisti rezistenciniai leidiniai ir knygos sudaro pasigerėtiną vaizdą. Pasirodo, kad mūsų laisvinimo organizacijos, leidyklos ir pavieniai asmenys, esamomis sąlygomis, padarė labai daug.

WANTED

EXPERIENCED OPERATORS

Heavy Steel Plate Brakes and Rolls Permanent 57 hour work week. No age limits. 69 year old Firm. Write HOUSTON BLOW PIPE & STEEL PLATE WORKS, Box 1692 Houston, Texas 77001. (20-29)

Paroda yra ne tik įdomi, bet labai vertingas įnašas į prieškomunistinę veiklą. Bronius Kviklys pats vienas yra surinkęs tokias gausybes senų ir naujų knygų, dokumentų, laikraščių ir kitokių leidinių, kad gali rengti parodas ir parodyti plačiai visuomenei.

Tikrai, ši dokumentinė paroda yra geras įnašas į mūsų laisvės kovą.

Minėjamą rengė JAV-Kanados LFB centro valdyba ir Chicagos Sambūris.

STOVYKLAUTOJU IR PAŠLIUŽININKI! DĖMESIUI!

Parduodamas 1/2 akro sklypas prie gražaus ežero 2600 pėdų aukštumoje. (4 valandos nuo Clevelando, 2 valandos nuo Pittsburgho) — "Deep Creek Lake" vietovėje. Telefonas (616) 243-9333. Galima pirkti išsimokėjimui. (21-24)

MODEL MAKER EXPERIMENTAL METAL AND PLASTICS

Operate sheet metal machines, layout, metal finishing, make Templates. Produce finished experimental parts as specified on blueprint or sketch, close tolerances.

ALSO

MILLWRIGHT

8 years at trade or UAW journeyman card.

GOOD WAGES TOP BENEFITS

Apply at Employment Office 9 a.m. to 4:45 p.m.

KELVINATOR, INC.

1545 CLYDE PARK AVE. SW GRAND RAPIDS, MICH. 49509

An Equal Opportunity Employer (23-25)

LARGE FARM FOR SALE

Liquidating 132 acres. 2,400 ft. commercial abutting U. S. 6. One-half mile east of Route 528. Three acre fishing/swimming lake. Thousands of Christmas trees. 3-bedroom modern house. Very large barn, and other buildings back from highway. Many fruit and nut trees. Two streams, deer, wild geese, ducks, fox, racoon, grouse and beaver. Located in Montville, Ohio, in Geauga County.

Call: 1-968-3745, or Cleveland number: 283-5325.

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

A. Praškevičius, Westlake, Ohio 7.00
A. Veluona, Baltimore .. 2.00
J. Palšis, Chicago 7.00
P. Vėbra, Chicago 2.00
T. Tallat-Kelpša, Cream Ridge, N. J. 20.00
X. Y., Chicago 7.00
J. Andrašūnas, Chicago 2.00
E. Gausienė, Brecksville, Ohio 15.00
V. Karosas, Cicero 5.00
I. Venckūnas, Port Orange 5.00
A. Šeštokas, Chicago 7.00
L. Stonys, Southfield, Mi. 2.00
E. Lembergas, Los Angeles 7.00
J. Stašaitis, Dorchester .. 7.00
B. Gediminas, Garden Grove 7.00
M. Klimas, Thompson, Ct. 2.00
J. Taruška, St. Petersburg, Fla. 7.00
J. Juška, Chicago 7.00
A. Lauraitis, Willow Springs 7.00
A. Tarvydas, Philadelphia 7.00
A. Ereminas, Thomaston, Ct. 2.00
K. Dabulevičius, Chicago 7.00
J. Balbatas, Cleveland.. 10.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

DIEMAKER

Career opportunity to build and repair compound and prog. dies. Should have exper. in Gauge inspection, part layout and approval, toolmaking, making and die setting. Must be versatile, responsible, aggressive, interested, intelligent and willing. Top wages and benefits will reward these qualities. METRO STAMPING AND MANUFACTURING 26955 Fullerton Redford, Mich. 48239 313-538-6464 (25-28)

ELECTRICIAN

Applicant must have completed an approved apprenticeship program or have journeyman card or have min of 6 years experience in trade. Foundry background desirable but not necessary. Fringe benefits include pension, vacation, insurance, cost of living, paid holidays. An equal opportunity employer.

EATON CORPORATION, Foundry Division, 700 E. Huron, Vassar, Mich. 48768 (25-31)

MAINTENANCE MAN

Applicant must have completed an approved apprenticeship program or have journeyman card or have minimum 6 years experience in trade. Foundry background desirable but not necessary. Fringe benefits include pension, vacation, insurance, cost of living, paid holidays.

An Equal Opportunity Employer EATON CORPORATION, Foundry Division, 700 E. Huron, Vassar, Mich. 48768 (25-31)

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Kai atsidaro durys gyvenimui...

Kai pavasaris pradeda staigiais šuoliais bėgti vasaros link ir mokyklų skambučiai pradeda tilti, jaunimas, metęs knygas į stalčius, išsiveržia į vasaros atostogų pažadais perpildytas dienas. Tačiau kai kuriems tas mokyklinis varpelis nutils ilgam, nes, skambėjęs daugelį metų, jis juos pagaliau išlydi į gyvenimą.

Clevelando Valstybinio Universiteto metų pabaiga išleido į gyvenimą Ritą Čyvaitę su pačiu aukščiausiu atžymėjimu — summa cum laude. Tai pirmutinė studentė, baigusi to universiteto muzikos fakultetą su aukščiausiais pažymiais. Rita Čyvaitė, sąmoningai išugdžiusi lietuvišką tapatybę, veikli lietuviškos visuomenės daug žadanti atžala, yra lietuvių Andriaus Kuprevičiaus mokinė.

"Ponas Kuprevičius yra nepaprastas mokytojas", pasakoja man Rita su dideliu entuziazmu. "Jis yra labai preciziškas, daug reikalaujantis, bet drauge nepsakomai kantrus ir sugėbantį kiekvieną komplikotą muzikinę problemą praktiškai išaiškinti, naudojant kasdieninio gyvenimo pavyzdžius".

"Tai nuostabiai darbšti ir valinga jauna lietuvaitė, dirbusi universitete ketveris metus pagal gražiausią europietišką tradiciją", pasakojo po Ritos rečitalio jos profesorius Andrius Kuprevičius. "Ji buvo ne tik darbšti ir pareiginga, bet savo būdu labai mėgiama universitete tiek profesūros, tiek studentų tarpe. Ją visi pažįsta, ją visi mėgstą".

Tuo buvo lengva patikėti, nes birželio 10 dienos vakare Clevelando Valstybinio Universiteto salėje įvykusiame Ritos Čyvaitės oficialiame baigimo rečitalyje

buvo nuostabiai daug publikos, jos tarpe didelis procentas jaunimo. Kai, šviesoms prigesus, į beveik asketiškai kuklią sceną įėjo Rita, pasidabinusi aguonos spalvos drabužiu, ji panešėjo į Lietuvos laukų plaštakę, šviesią ir jauną juodame žvilgančio fortepiono fone. Šiltais plojimais sutikta, ji savo diplominių repertuarą atliko su meistriška precizija. Sunkus Bacho preliūdas, klasiškai grynios muzikos pavyzdys, spalvinga, įvairuojančių tempų ir nuotaikų kupina Bethoveno sonata op. 109, Gabriel Faure Tema su Variacijomis ir didelės technikos reikalaujantis Chopeno Scherzo op. 20 buvo klausytojų

Clevelando lietuvių rinktinėi išvykstant gastrolėms į Europą. Prieky vadovas R. Babickas. Sėdi iš kairės: R. Čyvaitė, A. Babickienė, J. Staškūnaitė ir V. Žiedonienė.

V. Bacevičiaus nuotr.

sutikti šiltai ir net entuziastingai. Publikos tarpe buvo keturi profesūros atstovai, kurių uždavinys buvo įvertinti Ritos darbą pažymiais.

Po rečitalio universiteto patalpose suruoštame priėmime svečiai ilgai nesi-skirstė, sveikindami jaunąją muzikę, jos mokytoją bei tėvus su jos pasisekimu ir laimėjimu. Teko patirti, kad studijų metu, dirbdama

įtemptai ir sąžiningai, ką įrodo jos aukšti pažymiai, ji dar dėstė Clevelando Music Settlement mokykloje šeštadieniais, duodama pianino pamokas keturiolikai mokinių; ji vedė pastoviai "Nerijos" choro repeticijas

ir namuose privačiai davė pamokas. Ji sugebėjo prasmingai išnaudoti savo laiką, rąsdama jo tiek mokslui, tiek lietuviškam gyvenimui. "Nerijos" chorui ji pati suieško dainas, jas harmonizuoja, aranžuoja ir pritaiko keturiems balsams. Rita džiaugiasi naująja "Nerijos" akompaniatore Kristina Kuprevičiute. "Ji yra labai sąžininga. Puikiai paruošia kiekvieną dainą ir jaučiasi nejaukiai, kai padaro klaidą. Ji bus bene viena iš geriausių mūsų akompaniatorių", tvirtina Rita.

Ritos namuose prie pianino, kuris tapo jos profesiniu įrankiu, yra milžiniška krūva sporto trofėjų, kurie atskleidžia jos gyvenimo kitą svarbią pusę. "Aš tik pradėjusi studijuoti apsisprendžiau eiti į muzikos sritį, nes ilgus metus sporto laimėjimai buvo mano siekimų pagrindu. Mane žavėjo varžybos, rungtynės; aš norėjau tobulėti, siekti rekordų", pasakoja Rita, vartydama krūva laikraščių iškarpy, nuotraukų ir stambesnių trofėjų.

Rita Čyvaitė

Ji su dideliu sentimentu pasakoja apie sportą, kuriame pradėjo garsėti dar būdama visiškai nedidukė. Prisimena ji tas dienas, kai Clevelando sportininkų "tėvas" Algirdas Bielskus ją su kitais šešiametėmis ir septynmetėmis vežiodavo į treniruotes. Jos pirmoji kelionė į sporto varžybas Toronte, kai jai buvo dar vos septyneri metai, dabar išliko atminty tik sentimentalios scenos pavidalu, kai mamytė atsisveikindama ir išleisdama, jai davė 15 dolerių ir palinkėjo "geros kelionės". Taip prasidėjo Ritos ilgas ir garbingas lengvosios atletikos laimėjimų kelias. Pasižymėjusi bėgime su kliūtimis, šokime į aukštį ir į tolį, barjeriniame šokime ir tinklinyje, ji dalyvavo visos Amerikos varžybose, laimėdama ištisą eilę čempionatų.

Vos dvylikos metų būdama, ji dalyvavo pabaltiečių ir ukrainiečių varžybose. Lietuvių moterų estafetės komandoje pritrūkus moterų klasės varžovių, joms papildyti buvo paskirtos jaunos mergaitės. Ukrainietės, pastebėjusios savotišką lietuvių estafetės sąstatą, juokavo, sakydamos, kad būtų iš tikro juokinga, jei jos "prieš vaikus pralaimėtų". Ir pralaimėjo! Dalyvaudama tarpmokyklinėse varžybose, Rita iš jų visų išeidavo laimėtoja, paėmusi ne vieną, bet kelias pirmąsias vietas, tiek pradžios mokykloje, tiek aukštesnioje. 1972 metais dalyvavo už Lake Erie AAU (Amateur Athletic Union) moterų penkiakovoje, surinkusi daugiausia taškų visose penkiose šakose, ji laimėjo pirmą vietą ir pastatė rekordą. Ryto Babicko treniruojama, žaidė tinklinį "žaibo" moterų komandoje. Nors komandai Amerikos pirmenybėse Knoxvilleje nelaimėjo pirmųjų vietų, bet Rita buvo išrinkta iš visos Amerikos krepšininkių į šešių geriausių krepšininkių "rookie" komandą. Atstovaudama Vil-

lą Angėlą tarpdiocelinėse varžybose laimėjo lengvoje atletikoje antrą vietą, ir pagaliau Clevelando Valstybiniam Universitetui susilaukė didžiausios garbės: 1974 metais ji buvo išrinkta geriausia universiteto sportininke (athletic of the year). Tai pirmoji moteris taip tame universitete atžymėta.

"Mane viliojo sportas, bet aš apsisprendžiau muzikai. Neturiu iliuzijų tapti estradine koncertine pianiste. Aš pradėjau per vėlai. Kad to galima būtų siekti, man reikėtų lygintis su "wunderkindais", kurie septynerių metų būdami koncertuoja su simfoniniais orkestrais. Aš labai mėgstu akompanuoti ir man patinka siekti muzikos tikslo su kitais asmenimis. Norėčiau gauti tarnybą kaip mokytoja, kad galėčiau dirbti su vaikais, vadovauti chorui, nes man labai patinka mokyti." Ritos diplomai jai duoda teisę mokytojauti nuo vaikų darželio iki 12 gimnazijos klasių.

Perbėgdama prisiminimais savo, kad ir dar labai jauną, bet turiningą gyvenimą, Rita daug dėmesio skiria lituanistinei mokyklai. Baigusi Clevelando šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą, ji tęsė lituanistikos studijas aukštuosiuose lituanistikos kursuose, kuriuos baigusi, kurį laiką pavaduodavo mokytojus toje pačioje mokykloje. Su didele pagarba ji mini savo mokytojus, ypač Vacį Kavaliūną. Jos puikus lietuvių kalbos mokėjimas, be abejo, nėra vien mokyklos nuopelnas. "Prisimenu, kai su tėveliais, kur nors automobiliu važiuojant, vis reikėdavo linksniuoti kokį nors žodį", juokėsi Rita, taisyklingai išvardindama kiekvieną sakinių ir kirčiudama žodžius. Todėl ir lietuvių abiturientų baliuje jai buvo įteikta premija "už lietuviškumą". Ji randa, kad lietuvių kalbos mokymasis labai padėjo besimokant svetimų kalbų gimnazijoje. Lietuvaitėms linksnio sąvoka buvo lengvai prieinama ir suprantama.

Pasiryžusi dirbti kaip muzikos mokytoja, Rita beveik abejingai žiūri į savo laimėjimus sporto srityje. Prieš dvejus metus susižeidusi kelį, pasveikusi, bandė patekti į Amerikos olimpinę komandą, bet nebuvo priimta dėl ūgio. Universiteto atžymėjimas kaip geriausios metų sportininkės buvo surištas su jos dalyvavimu universiteto moterų tinklinio rinktinėje, kurioje žaidėdama laimėjo trofėjus ir, jai dalyvaujant, Clevelando Valstybinio universiteto komanda pirmą kartą pateko į tarpvalstybinį turnyrą. Toje komandoje be jos dalyvavo dar net trys lietuvaitės: Eglė Giedraitytė, (Nukelta į 14 psl.)

Danutė Sušinskaitė ir Rita Čyvaitė atliekant meninę programą Lietuvių Namuose 1975 m. V. Bacevičiaus nuotr.

Brocktono lietuvių šv. Kazimiero parapijos choras su komp. J. Gaideliu.

Laša laiko lašai...

Tai naujai išleista komp. Juliaus Gaidelio vadovaujamo Brocktono mišraus choro įdainuota plokštelė. Pirmoje jos pusėje įrašyta 8 choro dainos: Malda už Tėvynę — žodžiai ir muzika Juliaus Gaidelio, Tėviškės laukai — žodžiai ir muzika J. Gaidelio, Žolelė žydėjo — liaudies daina, harm. Stasio Šimkaus, Ant kalno klevelis — liaudies daina harm. Kazio Banaičio, Augo putinas — liaudies daina, harm. J. Gaidelio, Piovė lankoj šieną — liaudies daina, harm. J. Gaidelio, Šiaurės pašvaistė — žodžiai Bernardo Brazdžionio, muz. Stepo Sodeikos.

Antroje pusėje įrašyta: kantata "Lietuviškam žodžiui" — žodžiai Bernardo

Brazdžionio, muzika Juliaus Gaidelio. Atlieka mišrus choras ir solistai: Daiva Mongirdaitė-Richardson — sopranas ir Stasys Liepas — baritonas. Chorui ir solistams akompanuoja dr. Vytenis Vasyliūnas.

Julius Gaidelis yra vienas našiausių mūsų tremties kompozitorių. Tarpe daugelio jo muzikinių kūrinių rasiame simfonijų, operų, baletų, kantatų, oratorių, simfoninių poemų ir daug dainų chorui ir jo vedamam Bostono Vyrų Sekstetui.

Solistė Daiva Mongirdaitė-Richardson Bostono Universitete yra baigusi dainavimo kursą. Ji yra laimėjusi Dirvos suruoštame konkurse pirmą vietą, dainavusi Chicagos Lietuvių Operoje ir pagarsėjusi savo koncertais solistė.

Solistas Stasys Liepas yra baigęs Kauno Valstybinę Konservatoriją ir dainavęs Vilniaus operoje. Tremtyje jis davęs daug koncertų įvairiose lietuvių kolonijose. Dr. Vytenis Vasyliūnas yra baigęs Harvardo Universitetą, Naujosios Anglijos Konservatorijoje Bostone studijavo vargonų muziką ir Čauca Universitete Kolumbijoje — piano. Jis žymus vargonų koncertais ir malonus akompanatorius dažnuose lietuviškuose parengimuose.

Dabartinio sąstato šv. Kazimiero Brocktono lietuvių parapijos choras persiorganizavo 1970 m. kada jo vadovavimą perėmė komp. Julius Gaidelis. Savo repertuare choras turi 60 įvairių

kūrinių. Jis reiškiasi koncertais, gastrolėmis ir pasirodymais televizijoje. Chorą globoja parapijos klebonas kun. Petras Šakalys, kuris labai sielojasi lietuviškos kultūros ir dainos ugdymu. Chore iš pasišventimo ir meilės lietuviškai dainai dainuoja 14 sopranų, 8 tenorai, 10 altų, 11 bosų — viso 43 įvairaus amžiaus vyrai ir moterys iš Brocktono ir aplinkinių vietovių. Choro organizacinius reikalus tvarko valdyba.

Choro plokštelė yra brandus įnašas į lietuviškos muzikos ir dainos lobyną. Jos melodingi dainos posmai turėtų skambėti kiekvienoje lietuviškoje šeimoje.

J. V. Sūduvas

WANTED 1st CLASS MAINTENANCE MECHANICS WITH LIFT TRUCK EXPERIENCE ALSO JOURNEYMEN MILLWRIGHTS

Experienced in general industrial plant maintenance and repair of equipment. Good hourly rate WITH PLENTY OF OVERTIME. Fully paid hospitalization, plus other benefits. APPLY IN PERSON Between 7 a.m. and 2 p.m. ALUMINUM SMELTING & REFINING CO. 5443 DUNHAM RD. MAPLE HEIGHTS, OHIO (21-30)

WANTED WOODWORKERS FOREMEN-SUPERVISORS

Also machine set-up, machine feeders, off-bearers, operators, sawyers saw-filers etc. for xpanding dimesion plant at Vicksburg, Mississippi.

WRITE TO: ANDERSON-TULLY CO. ATT. MR. L. G. HATAWAY P. O. Box 28 Memphis, Tenn. 38101 (22-31)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

• LIEPOS 10 D. gegužinė DMNP parapijos sodely. Rengia LKM S-ga.

• LIEPOS 17 D. Dirvai pamremti gegužinė. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

• LIEPOS 24 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė.

• RUGPIŪČIO 28 D. BALFo gegužinė.

• RUGSĖJO 1-4 D.D. Ateitininkų IX kongresas Clevelande.

• RUGSĖJO 10 D. Tautos Šventės minėjimas. Rengia LB Clevelando Apylinkės Valdyba.

• RUGSĖJO 11 D. Šiluvos Marijos metinė šventė šv. Jurgio lietuvių parapijoje.

• RUGSĖJO 24 D. Antro kaimo spektaklis. Rengia Lithuanian Civic Club.

• SPALIO 1 D. Lietuvių Klubu premijos 1000 dol. įteikimo balius.

• SPALIO 15 D. abiturientų pristatymo balius. Rengia LB Ohio apyg. valdyba.

• SPALIO 15 D. Hamiltono šaulių teatro vaidinimas Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Rengia Žalgirio šaulių kuopa.

• SPALIO 22-23 D. Baltuoio kūrinių paroda Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Rengia Korp! Giedra.

• LAPKRIČIO 12-13 D. Lietuvių Dienos Clevelande. Ruošia LB Clevelando Apylinkė.

• LAPKRIČIO 19 D. kariuomenės šventės minėjimas Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Rengia LKVS Ramovė Clevelando skyrius.

• LAPKRIČIO 24 D. Kristaus Karaliaus Šventės minėjimas DMNP parapijoje.

DESIGNERS CHECKERS DETAILERS WELDING FIXTURES SPECIAL MACHINES AUTOMATION

FULL BENEFITS OVERTIME EVENING INTERVIEW BY APPT. CONTACT PETE KRAYDICH WALTONEN ENG. SERVICE 966 LIVERNOIS TROY, MICH. 48064 313-588-2043 (17-26)

• Kripavičių šeima perėmė prekybos namus Patria, 794 East 185th Street, Clevelande. Čia didelis pasirinkimas aukščiausios kokybės maisto produktų, o taip pat įvairus dovanų skyrius. Prašome apsilankyti.

TOOL & DIEMAKERS 1st CLASS

UP TO \$10.00 PER HOUR IF QUALIFIED.

Tired of city living? Relocate to Dutchess County. To work in well established firm. Excellent working conditions plus all benefits. 11 paid holidays, 1 day vacation per month. (12 days after 1 year). Profit sharing, life insurance, fully paid Blue Cross/Blue Shield and major medical. Sickdays, bonuses, overtime. Will pay for moving expenses.

DITRON, INC. ROUTE 22 PAWLING, N. Y. 12564 (914) 855-9300 (21-26)

WANTED AT ONCE JOURNEYMAN

or 1ST CLASS SKILLED

HELP FOR A MEDIUM SIZED STAMPING PLANT

TOOL and DIE LEADER TOOL and DIE REPAIRMAN MACHINE REPAIRMAN

MILLWRIGHTS

JOURNEYMEN

ELECTRICIANS

(CITY LICENSED)

QUALITY CONTROL INSPECTOR

ALL MUST HAVE AUTOMOTIVE STAMPING EXPERIENCE.

ALSO PRODUCTION SUPERVISOR WITH AUTOMATIC AND COIL FEEDER EXPERIENCE.

APPLY TO:

RENMUTH, INC.

9111 Schaefer Detroit, Mich. (18-27)

AGRICULTURAL WORKERS

\$2.50 PER HR. GUARANTEE

Our recent expansion program requires additional harvesters to pick our mushrooms. Under our guarantee plus incentive program, we will pay you \$2.50 per hour during our training program designed to enable you earn in excess of \$3.00 per hour. Our current harvesters under this program earn \$2.75-\$4.00 per hour.

This is a new incentive program, which combined with our group insurance program, provides an attractive full time agriculture employment opportunity.

Please apply in person daily, 8:00 a.m. 5:00 p.m. at our VALMEYER PERSONNEL OFFICE.

CASTLE & COOKE FOODS

VALMEYER, ILL

618-935-2295 or 2282

Equal Opportunity Employer (19-28)

TOOL MAKERS

MINIMUM OF 4 YEARS EXPERIENCE REQUIRED.

MACHINE REPAIR TOOL and GAUGE INSPECTORS

JOURNEYMAN ONLY

TOOL MAKING OR TOOL AND DIE BACKGROUND REQUIRED.

APPLY EMPLOYMENT OFFICE MONDAY THROUGH FRIDAY

DETROIT TANK PLANT

28251 VAN DYKE

WARREN, MICH. 48090

or call 313-497-1663

CHRYSLER CORPORATION

An Equal Opportunity Employer

(25-31)

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai

6845 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Koplyčios Mašinoms Vieta

Tel. 737-8600

Tel. 737-8601

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

LB CLEVELANDO APYLINKĖS PADANGĖJE

Lietuviškai Dievo Motinos Nepaliaujamos Pagalbos šventovei LB Clevelando apylinkės valdyba padovanojo Lietuvos tautinę vėliavą. Birželio 19 d. kleb. kun. G. Kijauskas, SJ tą vėliavą drauge su Amerikos vėliava pašventino ir padėjo abiejose didžiojo altoriaus pusėse. Vėliavos įteikimo aktą perskaitė apylinkės pirmininkas J. Malskis "...kad toji vėliava džiugintų visų kartų lietuvių širdis, primintų pareigas kovoti už Lietuvos laisvę, mokėti tėvų ir protėvių kalbą ir ja kalbėti, branginti dorus tautinius papročius ir išlaikyti savąją kultūrą." Aktas baigiamas žodžiais: "Dieve, saugok Jungtines Amerikos valstybes ir grąžink laisvę mūsų tėvynei Lietuvai." Trumpas apeigas palydėjo Ramovėnų choras giesme "Lietuva brangi". Vėliavą gražiai ir rūpestingai pasiuvo Iz. Jonaitienė.

Dainavos ansamblio pastatymą "Kulgrindą" Lietuvių dienų proga lapkričio 12 d. turėsime ir Clevelande. Atvykusi dainaviečių vadovybės grupė apžiūrėjusi DMNP parapijos salę ir sceną, rado jas tinkamomis tam didelio masto pastatymui.

Parama švietimui ir kultūriniam reikalams nenutrūksta. Išmokėjusi stambias sumas lituanistinei mokyklai ir pedagoginiams kursams, apylinkės valdyba dar paskyrė \$70 mokytojams vykstantiems į studijų savaitę Dainavoje. Be to,

DRAUDIMAS

Jums ir Jūsų Šeimai

KĘSTUTIS GAIDŽIŪNAS
28801 Lake Shore Boulevard
Willowick, Ohio 44094
Off. 943-1202 Res. 731-1078

žaibo klubui paskyrė \$100. Ruošiamam Ateitininkų kongresui ir jo proga kultūriniam parengimui paskirta \$100.00. Apylinkės valdyba nutarė įstoti nariu-rėmėju į Lietuvių Bibliotekos draugiją, kuri leidžia vertingas mūsų tautos kultūros ir istorijos knygas. (pk)

• Žalgirio šaulių kuopa liepos 10 d. 1 val. p. p. Bartkaus ūkyje vykdys antrą šaudymo turnyrą. Kviečiami dalyvauti visi šauliai su šeimom.

• Clevelando Ateities klubo naujoji valdyba š. m. pareigomis paskirstė sekančiai: dvasios vadas — kun. G. Kijauskas, SJ, pirmininkas — Romas Bridžius, vicepirm. — Roma Degėšienė, išdininkas — Juozas Damaušis, socialinių reikalų vedėja — Birutė Skrinkšienė, sekretorė — Irena Sušinskienė.

GINTARO VALGYKLA

nuo liepos 5 bus atidaryta šiomis dienomis: pirmadieniais 11 val. — 3 val., antradieniais, trečiadieniais ir ketvirtadieniais 11 val. — 3 val. ir 5 val. — 8 val. Penktadieniais 11 val. — 9 val. Šeštadieniais 1 val. — 8 val. Sekmadieniais 11 val. 6 val.

Lietuviški ir amerikietiški valgiai. Žemos kainos.

Klubas atidarytas kiekvieną dieną reguliariomis valandomis.

Aplankykite Gintaro valgyklą ir Lietuvių Klubą. 877 East 185 St., Cleveland, Ohio 44119. Telef. (216) 531-2131. (26-28)

• Society National Bank Clevelande skelbia išleides savo banko taupymo bonus, naujo tipo, kokių nebuvo dar Ohio. Klimentai gali pasirinkti du taupymo būdus, kurie gali duoti nuo 6% iki 7½%, žiūrint sumos ir laiko kuriam perkami bonai. Yra 50, 100, 500 ir didesnės vertės bonų.

• May Show Clevelando meno muziejuje publikai bus atidaryta nuo liepos 13 iki 21 d. Įėjimas laisvas. Dailininkams ir muziejaus nariams su kvietimais liepos 12 d. nuo 4 val. p. p. iki 11 val. nakties.

• Dirvą galima gauti nusipirkti antradieniais vakare Baltic ir Patria krautuvėse East 185 St.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Cipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

MOKAME AUKŠČIAUSIĄ NUOŠIMTĮ

UŽ SANTAUPŲ PAŽYMĖJIMUS

6½% įnešus \$1,000
12 mėnesių

6¾% įnešus \$1,000
30 mėnesių

7½% įnešus \$1,000
48 mėnesiams

7¾% įnešus \$1,000
72 mėnesiams

Pagal federalinės valdžios įsaką už santaupas, išimtas iš pažymėjimo sąskaitos prieš nurodytą laiką, nemokamas nuošimtis už 90 dienų, o už likusį periodą ant išimtos sumos išmokamos tik reguliarius santaupų knygutės nuošimtis (5¼%).

PATOGIAUSIAS TAUPYMO BŪDAS REGULIARI TAUPYMO KNYGUTĖ

Už įnašus mokame

5¼%

Įdedi kiek nori, išimi kada nori.

Nuošimtis apskaičiuojamas kiekvieną dieną ir išmokamas du kartus metuose.

SANTAUPŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$40,000.

MES TEIKIAME GEROMIS SĄLYGOMIS PASKOLAS NAMŲ PIRKIMUI.

Superior Savings
AND LOAN ASSOCIATION

ATIDARYTA ŠEŠTADIENIAIS, Uždaryta pirmadieniais.

MAIN OFFICE

798 East 185th Street
481-8552

6712 Superior Ave.
431-2497

13515 Euclid Ave.
681-8100

32800 Center Ridge Road
779-5915

14406 Cedar Ave.
381-4280

NATIONWIDE INSURANCE
Nationwide is on your side

• APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

SEKCIJA 8

Vyresni amžiumi, kvalifikuoti sekcijai 8 Government Housing Aide, yra laukiami. Ši puiki papildomos nuomos programa įgalina jus gyventi Indian Hills, nežiūrint kaip mažos jūsų pajamos, ar kiek daug jūs turite.

Skambinkite papildomoms informacijoms 486-7700.

Indian Hills, 203 autobusų sustoja kiekvieną dieną: 3 autobusai į prekybos centrus. Įvairius autobusus pristatymas iki jūsų durų.

Vienas baseinas viduje, du lauko baseinai, teniso aikštė, sauna, viengungių klubas, Seniors Citizen klubas. Vieno miegamo nuo 156 dol.; dviejų miegamų — nuo 177 dol., įskaitant šilumą ir karštą vandenį. Nuo 12 iki 8 val. vak. kasdien ir nuo 12 iki 6 val. vak. savaitgaliais. Skambinkite 486-7700. (25-28)

• Lietuvių grožio salonas SILVER SHEAR — Hair Fashion, 687 East 185 St., Cleveland, Ohio 44119. tel.: 486-4240.

GRINDERS

Surface I. D., O. D., Machinists, Lap-hands. Experienced on fixtures and gages, steel and carbide. Minimum 3 years experience. Full benefits with Master Medical and Dental Plan, Pension Plan, Bonus Plan, Air conditioned, member DTA and overtime. APPLY AT:
MINI PRECISION PRODUCTS, INC.
26460 W. 8 MILE RD.
SOUTHFIELD, MICH.
313-358-3350 (25-28)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN ENGING LATHE OPERATORS Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. Good working conditions, good fringes, air conditioned shop.

APPLY IN PERSON
STURGIS TOOL & DIE
313 SUSAN CT.
STURGIS, MICH. 49091 (22-31)

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Telefonas (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI. Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

GUARANTEED
guardian memorials

Euclid MEMORIALS

455 East 200th Street • Euclid, Ohio • Phone: 481-5700

Monuments FOR MEMORY

DIRVA

DIRVA NEIŠEIS

Ateinančią savaitę, dėl JAV nepriklausomybės šventės ir tarnautojų atostogų, Dirva neišeis.

• **Dirvos novelės konkurso** gautos dar šios novelės, išsiųstos prieš konkurso terminą: Kriptomerijos — Susitikimas ir Prūsaičio — Tikroji lova.

• **Antanina ir Albinas Repšiai**, gyv. Bellwood, Ill., pakalbinti Vilties draugijos pirmininko K. Pociaus, įstojo į Vilties draugiją su 100 dol. įnašu.

Sveikiname naujuosius šimtininkus.

• **V. Olienė**, iš Skokie, Il., žymiaus tautininkų veikėjo Antano Olio našlė, ALT S-gai, seimo proga, įteikė auką 50 dol.

• **Lietuvių Tautinių Šokių Instituto** organizuojami tautinių šokių kursai įvyks š. m. rugpiūčio 21-28 dienomis Dainavoje, 15100 Austin Rd., Manchester, Mich. 48158. Žinodami gan didelį trūkumą tautinių šokių mokytojų, kviečiame jaunimą, nejaunesnius kaip 17 metų amžiaus, pasinaudoti progai ir atvykti į kur-

sus. Kursų mokestis savaitėi vienam asmeniui 70 dol., kitiems suaugusiems tos pačios šeimos nariams po 35 dol., o vaikams iki 12 metų — 20 dol. Užsimokama atvykus į kursus. Registravimasis iki š. m. liepos 15 d. adresu: Jadvyga Matulaitienė, 188 Logan St., Brooklyn, N. Y. 11208. Tel. (212) 235-6453.

• **Dail. Antanas Tamošaitis**, š. m. rugpiūčio 27 d. Dainavoje skaitys paskaitą — Lietuvių tautiniai drabužiai.

• **Rimtai šeimninkei** — auklei mokėsiu iki \$400.00 per mėnesį su visu išlaikymu ir kambariu. Rašykite J. J. J. 52 Cambridge Dr., Greenwich, Conn. 06830. (26-28)

• **Algis Budrys** — du tain kutenantys lietuvišką širdį žodžiai. atspausdinti "The New Republic" politikos ir meno savaitiniame žurnale. balandžio 16 dienos, leidžiamam Washington. Tai rašytojo Algio Budrio. Reginos Budrienės sūnaus straipsnis antrašte "The Politics of Deoxyribonucleic Acid". Kai pasitaiko matyti taip daug sudarytų lietuviškų pavardžių ir net var-

dy, tai šitas buvo tikrai maloni staigmena, o taip pat pavyzdys kitiems.

PARĖMĖ DIRVĄ AUKOMIS

Atnaujindami prenumeratą, Dirvai paremti pridėjo stambesnes aukas šie asmenys, linkėdami laikraščiu stiprėti.

20 dol. — T. Tallat-Kelpša.

10 dol. — J. Balbatas.

7 dol. K. Dabulevičius, A. Šeštakas, E. Lembergas, J. Stašaitis, B. Gediminas, J. Taruška, J. Juška, A. Lauraitis, A. Tarvydas, A. Praškevičius, J. Palšis, X. Y.

5 dol. — V. Karosas, I. Venckūnas.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

LOS ANGELES

ALT S-GOS LOS ANGELES SKYRIAUS NAUJOJI VALDYBA

Naujai išrinktoji Los Angeles skyriaus valdyba savo pirmame posėdyje birželio 9 d. pasiskirstė pareigomis sekančiai: Feliksas Masaitis — pirm., Jonas Petronis — vicepirm., Inga Tumienė — sekr., Ramūnas Bužėnas — išd. ir valdybos narys — Jonas Steikūnas.

Ta pačia proga valdybos posėdyje aptarta skyriaus veikla. Tarpe kitų skyriaus užsibrėžtų darbų, nutarta dar šiais metais, galimai greičiau suruošti ALT S-gos naujosios valdybos pristatymą Los Angeles lietuvių visuomenei, lietuviškame darbe nusipelnusių asmenų viešus pagerbimus — akademijas, rengti vakarones kultūriniai aktualiais kolonijos gyvenime klausimais, kartu su Lietuvių Tautiniais namais suruošti Naujų Metų sutikimą.

BOSTON

TRAGISKŲ BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAS

Prasidėjo birželio 11 d. pamaldomis šv. Petro lietuvių parapijos šventovėje už mirusius Sibiro kankinius, kurias atnašavo Providence kolegijos prof. kun. dr. A. Jurgelaitis. Lietuvių organizacijos dalyvavo su savo vėliavomis.

Bendras minėjimas įvyko 8 val. vakare parapijos salėje. Jį trumpa kalba pradėjo LB apyl. pirm. A. Matjoška, pakviesdamas susikaupimo minute pagerbti bolševikų išžudytus ir mirusius tremtinius. patriotinę paskaitą apie Lietuvos kančias rusų okupacijose skaitė prof. dr. A. Jurgelaitis. Parašus rezoliucijai prezidentui ir kongreso nariams rinko dr. Kaladė. Meninę minėjimo programą atliko Lietuvos operos solistas Stasys Liepas, akompaniavo Kačinskui. Apie tragiškus

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

DETROITO LIETUVIŲ NAMŲ DRAUGIJA TURI NAUJA VALDYBĄ

Birželio 19 d. įvykusį Lietuvių Namų Draugijos susirinkimą pradėjo vicepirmininkas Antanas Norus ir jam praversti pakvietė: Stasį Šimoliūną pirmininku ir Antaną Vaitėną sekretoriumi. Praeito susirinkimo protokolą perskaitė Saulius Šimoliūnas. Valdybos vicepirmininkas Antanas Norus savo žodyje trumpai nušvietė Lietuvių Namų padėtį, o apie finansus kalbėjo Algis Bražėnas ir Petras Bliūdžius.

Nominacijos komisijos nario Jono Atkočičio pristatyta naujoji valdyba po praverstų diskusijų buvo išrinkta ir pasiskirstė pareigomis sekančiai: Edvardas Milkauskas — pirmininkas, Juozas Kinčius — vicepirmininkas, Pranas Bronskis — sekretorius, Algis Bražėnas — finansų sekretorius, Justas Pusdešris — išdininkas, Klemensas Urbšaitis ir Antanas Vaitėkus — namų administratoriai, Vytautas Končiūnas — ūkvedys ir Viktoras Perminas — narys ypatingiems reikalams.

Į revizijos komisiją išrinkti: Juozas Leščinskas, Antanas Norus ir Petras Bliūdžius nariais ir Jonas Atkočiaitis ir Leonas Kalvėnas kandidatais.

BALFO IŠVYKA

Detroito Balso 76 skyrius liepos 10 d. ruošia išvyką Onos ir Česio šadėikų sodyboje, 28975 Wellington Rd., Farmington, tarp 12-tos ir 13-tos mylios į rytus nuo Middle Belt Rd.

nuojant komp. Jeronimui birželio išvežimus plačią, dokumentuotina programą per du sekmadienius perdavė "Laisvės Varpas", vedamas Petro Višcino.

ŠIMENŲ AUKSINIS JUBILIEJUS

Birželio 18 d. Bostono Center for Adult Education patalpose Šimėnų dukterys Ina, Vida ir Renata su savo šeimomis surengė savo tėveliams buvusiam Lietuvos kariuomenės majorui Kaziiui Šimėnui jo vedybinio gyvenimo 50 metų Auksinį Jubiliejų, į kurį atsilankė 80 Alysos ir Kazio Šimėnų giminių, bičiulių ir pažįstamų. Sukaktuvininkas, uolus lietuviškų organizacijų veikėjas, susilaukė gražių sveikinimų. Po vaišių ir sveikinimų dukros parodė svečiams Šimėnų šeimos nuėitą kelią skaidrių pynėje. Parengimui sklandžiai vadovavo inž. Manomaitis.

J. V. Sūduvas

• **Virginija Daugvydaitė-Dean**, iš E. Lansing, Mich., paskirta Michigano valstijos leidimų ir reguliavimo departamento prekybos skyriaus direktore. Ji yra gimusi Vokietijoje. Amerikoje baigė teisės mokslus ir turi advokatės diplomą.

Išvykoje žada dalyvauti ir Centro valdybos pirmininkė Marija Rudienė. Visi kviečiami dalyvauti ir savo atsilankymu palaikyti Balso veiklą. Pradžiai 12 val.

ŽAVUS ARIJŲ IR DAINŲ REČITALIS

Sol. Danutės Petronienės arijų ir lietuvių liaudies dainų rečitalis įvyko birželio 17 d. šv. Kristupo salėje, Detroito.

Solistė Danutė atliko 10 operų ir lietuvių liaudies dainų.

Svečiai labai šiltai priėmė Danutę Petronienę, kuri jau ne pirmą kartą Detroito lietuvių visuomenei atlieka viena ar su kanklininkėmis programas.

Graži ir begalo jautri staigmena buvo pasirodymas Astos Šepetytės fleita, akompanuojant Aidai Petersonaitei.

Stasio Butkaus šaulių kuopos vadovybė pasiruošusi suruošti didingą koncertą.

Rečitalis paliko labai žavų įspūdį. Visus svečius vaišino šaulės punčai ir pyragaičiai. Į rečitalį atsilankė ir Algirdas Brazinskas, kuris su daugeliu turėjo progos pasikalbėti.

Young man for general factory work. Please apply Mercury Polishing & Plating, 11 Humbert Street, off Woonasquatucket Ave., North Providence, R. I. 401-231-5590. (23-27)

IMMEDIATE OPENINGS FOR: 1ST CLASS SKILLED MACHINE OPERATORS

Be able to set up work from blue prints and close tolerance, with experience on numerically controlled vertical turret lathes. 2nd & 3rd shifts. Call or write P. OSBORN.

GRAY TOOL CO.

7135 Ardmore

Houston, Texas

713-747-1240

An Equal Opportunity Employer (17-26)

Lietuvos kariuomenės savanoriui-kūrėjui,

vyčio Kryžiaus kavalieriui,

Maj. GENRIKUI SONGINUI

staiga mirus, jo žmoną ELENĄ, Korp! Neo-Lithuania filisterę ir kitus šeimos narius nuoširdžiai užjaučiame

Korp! Neo-Lithuania
Chicagoje

Tauriam lietuviui, didžiam visuomenininkui

DR. DOMUI JASAIČIUI

mirus, jo žmonai SOFIJAI, dukrai ELENAI, sūnui STASIUI, visiems giminaičiams ir jo idėjos draugams reiškiamo širdingiausią užuojautą ir drauge liūdime

Juozė ir Jonas
Daugėlai
Florida

IGNUI GINTYLAI

mirus Anglijoje, jo seseriai BRONEI, broliui NARCYZUI ir visiems giminėms, gyvenantiems Amerikoje reiškiamo užuojautą ir kartu liūdime

J. GALBUOGIS,
M. JANULIS,
A. DIRŽINSKAS